

Riksdagens protokoll

1994/95:109

Fredagen den 19 maj

Kl. 9.00 – 12.59

Protokoll
1994/95:109

1 § Meddelande om information från regeringen

Andre vice talmannen meddelade att torsdagen den 1 juni kl. 14.30 skulle justitieminister Laila Freivalds lämna information om regeringens politik mot våld.

2 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 18 maj

UbU14 Anslag till Sveriges lantbruksuniversitet, m.m.

Mom. 8 (anslagsbeloppet under Sveriges lantbruksuniversitet)

1. utskottet

2. res. 2 (m, c)

3. res. 3 (mp)

Förberedande votering:

88 för res. 2

16 för res. 3

189 avstod

56 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

192 för utskottet

91 för res. 2

16 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 22 fp, 18 v, 11 kds

För res. 2: 69 m, 22 c

Avstod: 16 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UbU11 Ny högskola i Stockholms län

Mom. 2 (lokalisering och uppbyggnad av det nya lärosätet)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

72 för res. 1

16 för res. 2

210 avstod

51 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

223 för utskottet

70 för res. 1

3 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 139 s, 22 c, 22 fp, 18 v, 14 mp, 8 kds

För res. 1: 69 m, 1 kds

Avstod: 2 mp, 1 kds

Frånvarande: 22 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 5 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FiU22 Frågor om offentlig upphandling (prop. 1994/95:153)

Mom. 6 (verksamhet i offentlig egenregi och obligatorisk anbudsupphandling)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp, kds)

Votering:

199 för utskottet

97 för res. 2

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 22 c, 2 fp, 18 v, 16 mp

För res. 2: 69 m, 19 fp, 9 kds

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 5 fp, 4 v, 2 mp, 6 kds

Mom. 8 (miljöhänsyn vid upphandling)

1. utskottet

2. res. 5 (mp)

Votering:

262 för utskottet

16 för res. 5

21 avstod
50 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 141 s, 69 m, 1 c, 22 fp, 18 v, 11 kds
För res. 5: 16 mp
Avstod: 21 c
Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Prot. 1994/95:109
19 maj

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

LU26 Investeringar i arrendejordbruket m.m.

Mom. 2 (driftsinriktningen på arrendestället m.m.)

1. utskottet
2. res. 1 (m)

Votering:

227 för utskottet

68 för res. 1

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 140 s, 22 c, 20 fp, 18 v, 16 mp, 11 kds

För res. 1: 68 m

Frånvarande: 21 s, 12 m, 5 c, 6 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 5 (friköp av historiska arrenden)

1. utskottet
2. res. 2 (v)
3. res. 3 (mp)

Förberedande votering:

25 för res. 2

17 för res. 3

257 avstod

50 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

249 för utskottet

27 för res. 2

23 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 129 s, 69 m, 19 c, 22 fp, 1 v, 9 kds

För res. 2: 6 s, 2 c, 17 v, 2 kds

Avstod: 6 s, 1 c, 16 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

LU28 Ändrade regler om ersättningsansvaret för oljeskador till sjöss

Mom. 1 och 2

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Mom. 3 (bättre sanktionsmöjligheter)

1. utskottet

2. mot. L30 (kds)

Votering:

284 för utskottet

14 för mot. L30

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 69 m, 22 c, 22 fp, 17 v, 13 mp

För mot. L30: 1 v, 2 mp, 11 kds

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 3 mp, 4 kds

LU29 Märkning av skor

Kammaren biföll utskottets hemställan.

AU16 Ny föräldraledighetslag m.m.

Mom. 1 (översyn av föräldraledighetslagen)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

230 för utskottet

69 för res. 1

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 22 c, 22 fp, 18 v, 16 mp, 11 kds

För res. 1: 69 m

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 6 (rätten till ledighet vid mödravårdsundersökning)

1. utskottet

2. res. 6 (v, kds)

Votering:

254 för utskottet

44 för res. 6

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 140 s, 69 m, 22 c, 22 fp, 1 mp

För res. 6: 18 v, 15 mp, 11 kds

Frånvarande: 21 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Prot. 1994/95:109

19 maj

Mom. 8 (förläggningen av hel föräldraledighet)

1. utskottet

2. res. 9 (v)

Votering:

280 för utskottet

18 för res. 9

1 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 69 m, 22 c, 22 fp, 15 mp, 11 kds

För res. 9: 18 v

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

3 § Vissa lagförslag i anslutning till kontrolluppgiftsskyldighet m.m.

Föredrogs

Skatteutskottets betänkande 1994/95:SkU42

Vissa lagförslag i anslutning till kontrolluppgiftsskyldighet m.m. (prop. 1994/95:209)

Kammaren biföll utskottets hemställan om att ärendet skulle avgöras efter endast *en* bordläggning.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades efter 4 §.)

4 § Statens järnvägar

Statens järnvägar

Föredrogs

Trafikutskottets betänkande 1994/95:TU26

Statens järnvägar (prop. 1994/95:100 delvis)

Anf. 1 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! I dag skall vi behandla frågan om Statens järnvägar. Vi som är intresserade av järnvägar kan nu se att järnvägen är inne i sin andra utvecklingsfas. Den förra skedde ju faktiskt för nära 150 år sedan. Jag hoppas verkligen att moderniseringen och nytänkandet inom järnvägen inte kommer för sent, utan att järnvägarna och över huvud taget spårbunden trafik hinner att ta tillbaka sitt förlorade kundunderlag

– ett kundunderlag som har minskat långsamt men säkert under de senaste 30 åren.

Därför känns det viktigt och betydelsefullt att EU-kommissionen, precis som den svenska riksdagen under förra perioden, nu försöker att utveckla järnvägen så att den kan bli effektiv och ett förnyat transportmedel. EU-kommissionens arbete med att utveckla de olika ramprogrammen för transporter och de transeuropeiska nätverken syftar just till att underlätta den gemensamma inre marknaden. Här är transportnäringsen oerhört betydelsefull, både för att säkra den ekonomiska tillväxten och för att utveckla välförhållandet inom unionen.

Det är betydelsefullt att människor kan röra sig fritt och att gods snabbt kan nå sina adressater. Samtidigt behöver vi möjlighet att lösa de kö- och trängselpproblem som finns runt om i Europa och lyfta fram de miljöproblem som också behöver tas itu med. Därför anser kommissionen att användarna måste stå för sina kostnader och avser därför att utarbeta principer för hur kostnadstäckningen skall ske. Konkurrensneutralitet kommer att tillämpas och avgifter för miljövänliga och energisnåla fordon och motorer kommer att bli lägre, vilket är något som vi ställer upp på.

I det ramprogram som EU har utarbetat har man också lyft fram en satsning på järnvägar som omfattar ända upp till 70 000 km. Av dessa är 23 000 km avsedda för höghastighetståg. Det gäller både höghastighetståg som har en hastighet av 250 km/tim, vilka går på ombyggda sträckor och nya rälsar, samt den typ av snabbtåg som vi har i Sverige, vilka har en hastighet av ca 200 km/tim och som inte har nya rälsar. Många av dessa projekt är också kombinerade projekt, dvs. att de kombineras mellan järnväg, landsvägsförbindelse och ibland också med båtförbindelse.

När kommissionen säger att om järnvägen skall kunna spela en större roll i det framtida transportsystemet, så måste den bli konkurrenskraftigare när det gäller de nischer där järnvägarna har tekniska och ekonomiska fördelar, dvs. snabba persontransporter med hög kapacitet och stora godsvolymer med långa körsträckor.

Som jag tidigare sade har de europeiska järnvägarna tappat marknadsandelar under de senaste åren. Det gäller både gods- och persontrafik. Därför är det glädjande att SJ, som har redovisat underskott under många år, när det gäller godstrafiken nu äntligen har kunnat börja redovisa ett positivt resultat och t.o.m. en ökning av godstransportarbetet på 4 %. Detta har skett genom ett ordentligt och omfattande effektiviseringsarbete av SJ, vilket jag tycker är något som man skall uppskatta. Vi hoppas att SJ kommer att fortsätta detta effektiviseringsarbete. Förra året blev också SJ utnämnt till Sveriges bästa transportföretag. Det är strategiskt viktigt att denna utveckling fortsätter och att SJ ser till att verksamheten fortsätter att ge svarta resultatsiffror.

Det är också betydelsefullt att de satsningar som nu görs på järnvägen får effekt för både gods- och persontrafik. De olika matarlinjerna, som efter amerikanskt mönster har etablerats som knutpunkter utmed stornätet – s.k. short lines – har också bidragit till småskaliga transportlösningar.

Fru talman! Harmonisering och standardisering är honnörsord för EU:s transportpolitik. Det gäller också för järnvägarna. SJ arbetar också med dessa frågor. Det gäller många frågor, alltifrån terminaler och containrar till växelflak. Här anser vi att departementet borde ha gjort en kostnadsöversyn när det gäller vad EU-anpassningen egentligen kommer att kosta. En sådan översyn efterlyser jag.

Samtidigt vill jag också lyfta fram konstaterandet att standardiseringen ute i Europa sker i ganska långsam takt. Det är tyvärr få internationella projekt som har blivit verklighet. Jag vill då lyfta fram projektet Eurostar – det höghastighetståg som skall transportera passagerare mellan Paris, London och Bryssel via tunnel under engelska kanalen – som är ett samarbete mellan SNCF, Brittish rails och den belgiska järnvägen. Jag hoppas att flera sådana projekt kommer till stånd och att Sverige kan få ta del av dessa.

En så här snabbt utvecklad verksamhet passar inte så väl för myndighetsutövning utan bör bedrivas i bolagsform. Därför vill vi fortsätta att diskutera hur järnvägen, enkannerligen SJ, bör komma in i ett konkurrensförhållande. Därför måste avregleringen fortsätta.

När det gäller godstrafiken kan man se vad som hände när LKAB fick rätten att trafikera banan. Då sjönk nämligen kostnaden för transport av malm med 200 miljoner. EU:s intentioner är också att avreglera och konkurrensutsätta. Här har Sverige i många fall legat före och ligger före. Därför tycker jag att det är helt förkastligt att hela den påbörjade avregleringen ligger stilla och att de förslag som fattades under den förra regeringsperioden ännu inte har fått genomföras. Här borde Sverige gå före, precis som inom Teliaområdet.

I årets proposition om Statens järnvägar anges att de riktlinjer som förra riksdagen fattade beslut om när det gäller SJ:s affärsplan för 1995/97 skall ligga fast och att SJ:s vinstnivå för 1997 skall ligga på ungefär 1 miljard. Det betyder att resultatnivån kommer att ge en avkastning på eget kapital på ungefär 8 % och att soliditeten ökar till 43 % fram till 1997.

I propositionen sägs också, vilket jag särskilt vill lyfta fram, att det är viktigt att SJ fortsätter att koncentrera sin verksamhet och då satsar på järnvägen. Därför är det anmärkningsvärt att regeringen inte följer upp denna uppfattning och föreslår en privatisering av den verksamhet som inte omfattar järnvägstrafik, t.ex. försäljning och privatisering av Swebus. Vi säger i en särskild reservation att vi vill genomföra detta och att det vid en privatisering av Swebus är viktigt att man tittar på de oligopol tendenser som finns på bussmarknaden. Vi tycker att Konkurrensverket bör få i uppdrag att granska konkurrenssituationen.

När vi nu kan konstatera att SJ antligen börjar gå något så när bra och förändringsprocessen har hunnit så här långt måste vi börja tänka på hur SJ:s bolagisering skall se ut, så att SJ kommer ut på marknaden. Inför en sådan bolagisering menar vi att en översyn måste göras av SJ:s finansiering. Man bör också titta på det långsiktiga behovet av ett investeringskapital. Vi menar att hela SJ på sikt bör privatiseras. Även här bör man titta på hur man skall uppnå maximal konkurrens efter en privatisering.

Fru talman! Jag anser därför att regeringen bör få bemyndigandet att sälja SJ.

Jag vill i detta sammanhang också säga att vi anser att de blygsamma banavgifter som SJ betalar inte skall få minskas ytterligare genom att de 120 miljoner som regeringen föreslår till att täcka vissa kostnader skall tas från banavgifterna. De 120 miljonerna behövs för att förstärka budgeten.

Vi tycker även att man skall följa det beslut som fattades 1988, att banavgifterna skall beräknas på samhällsekonomiska grunder. De skall alltså inte användas för att kompensera SJ.

Slutligen anser vi att monopollet måste försvinna och att avregleringen måste återupptas.

Fru talman! Med det anförda yrkar jag bifall till motion nr 4.

Anf. 2 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! Vi har alltså att ta ställning till trafikutskottets betänkande nr 26 om Statens järnvägar. Birgitta Wistrand talade mycket om anpassningen till EU och hur den kommer att påverka den svenska trafikpolitiken. Jag håller mig i huvudsak till SJ och de svenska förhållandena.

När järnvägen introducerades i vårt land för drygt 100 år sedan inleddes en revolution för såväl resandet som godstransporterna i landet. Men som många revolutioner kom den så småningom av sig. Det som var en högteknologisk framtidsbransch på 1800-talet blev mot mitten av 1900-talet snarare betraktat som ett utdöende trafikslag. De pengar som staten ändå satsade på järnvägen betraktades av många som en oförsvarligt dyr kulturhistorisk insats snarare än som en framtidsinvestering.

Med 1988 års trafikpolitiska riksdagsbeslut skedde ett trendbrott. Nu började järnvägstrafiken att utvecklas igen i Sverige precis som skett nere på kontinenten under senare år. Och de förändringar som vi redan sett i vårt land under de sju år som gått sedan dess kommer säkert att överträffas av den utveckling som vi kommer att få se under de kommande sju åren.

Utöver den person- och godstrafik som bedrivs av SJ har vi också fått se en utökad trafik på järnväg med länstrafikbolagen som huvudmän. Vi har fått se lokala tågåkerier växa upp på flera håll och ta över godstrafik som länge varit olönsam för SJ. Förebilden har ofta varit den framgångsrika amerikanska "shortline"-modellen. Med sin lokala förankring, sin obyråkratiska och flexibla organisation och sin direkta kundkontakt kan dessa företag ofta få lönsamhet på verksamhet som tidigare bedömts som omöjlig att driva ekonomiskt.

Parallellt med denna positiva utveckling äger tyvärr en annan negativ utveckling rum. Fortfarande har många företag bekymmer med att få bra järnvägslösningar till rimliga priser på sina godstransportbehov. Nattågstrafiken har inskränkts på sina håll och fungerar inte tillfredsställande på andra linjer. Fortfarande läggs också järnvägar ner och rivs upp, precis som före 1988.

Det kan tyckas självklart att banor som inte längre trafikeras eller där trafiken är alltför gles och olönsam skall läggas ner. Men att lägga ner och riva upp järnvägar i dag är mycket kortsiktigt. Mot bakgrund av den snabba utvecklingen, inte minst av lokala tågäkerier, är det svårt att med någon säkerhet bedöma vilka järnvägar som på några års sikt faktiskt har möjligheter att utvecklas till lönsamma banor.

Fru talman! 1988 års trafikpolitiska beslut innebar inte bara nya banor för tåg utan även nya tankebanor när det gäller järnvägstrafikens utvecklingsmöjligheter. I och med att persontrafiken på länsjärnvägarna konkurrensutsattes visade det sig att det gick att bedriva tågtrafik både bättre och billigare än man tidigare hade påstått. Samma fenomen har kunnat iakttas på godstrafikens område, precis som Birgitta Wistrand tidigare nämnde när det gällde malmtransporterna.

Men var gränserna går för möjligheterna att utveckla järnvägstrafiken är det fortfarande svårt att säga något säkert om. Vi vet t.ex. att det fortfarande finns en hel del övrigt att önska när det gäller teknikutvecklingen inom järnvägen. Enligt min mening finns det dock anledning att tro att med en fortsatt avreglering och med en trafikpolitik där alla trafikslag får bära alla sina verkliga kostnader inklusive miljökostnader, så kan oerhört mycket ännu göras för att utveckla järnvägen inför framtiden.

Med det omfattande infrastrukturprogram som riksdagen fattat beslut om och där nära 40 miljarder är avsett för att utveckla järnvägen under de närmaste tio åren förbättras förutsättningarna ytterligare för en bra järnvägstrafik i framtiden. Det visar att regering och riksdag faktiskt förstår betydelsen av ett väl fungerande framtidsinriktat och miljöanpassat transportsystem, som järnvägen i ännu högre utsträckning kan bli.

Hur de olika trafikslagen på bästa sätt skall utvecklas och avvägas mot varandra blir det nu Kommunikationskommissionens uppgift att utreda närmare, men vi i Centern är övertygade om att järnvägen kommer att ha en mycket central roll i framtidens trafiklösningar.

När det gäller dagens betänkande finns det anledning att inte överdriva de skillnader mellan partierna som är redovisade i de fem reservationerna och i de två särskilda yttrandena.

Utskottets majoritet understryker i fråga om mål för SJ angelägenheten av att "SJ:s ekonomi kan konsolideras för att möjliggöra en angelägen utveckling av järnvägstrafiken". Detta torde vara samma syfte som Miljöpartiet – som har reserverat sig – har, men här skiljer sig utskottsmajoriteten från Miljöpartiet i bedömningen av vilka ekonomiska krav på SJ som är förenliga med detta mål.

När det gäller frågan om avreglering där Centern, Moderaterna och Folkpartiet har en gemensam reservation, nr 3, som jag härmed vill yrka bifall till, vet vi ju att det inom någon vecka kommer en departementsutredning som efter remissbehandling skall leda till ett regeringsförslag i frågan under hösten. Förhoppningsvis kan vi med en viss tidsförskjutning landa på samma ståndpunkt under hösten och därmed få en bred majoritet bakom ståndpunkten att avregleringen skall fortsätta.

I ytterligare en fråga, nämligen när det gäller kravet på att skapa smidiga och rationella trafiklösningar över länsgränserna som aktualiserats i motionsförslag, understryker utskottet att detta är angeläget och förutsätter att denna fråga vägs in i regeringens bedömningar. Inte heller där är det alltså någon avgörande skillnad i synsätt mellan utskottsmajoriteten och motionären. Vi är alla lika angelägna om att detta skall fungera bättre.

Fru talman! Till sist vill jag ta upp frågan om godstrafiken som föranlett många motioner som vittnar om ett ganska utbrett missnöje med SJ:s sätt att klara av en väl fungerande godstrafik till rimligt pris. Trots att SJ Gods fått utmärkelse som ett bra transportföretag och trots att godstrafikvolymerna ökat på järnvägen, finns det grava exempel på situationer där SJ Gods inte lyckats särskilt väl. Jag har själv motionerat i frågan om SJ och godstrafiken.

Utskottet har i starka skrivningar understrukit vikten av att SJ utvecklar sin godstrafik. Det är av strategisk betydelse för den fortsatta trafikutvecklingen, som utskottet skriver. Man måste forma ett effektivt och konkurrenskraftigt trafiksystem så att godstrafiken kan öka i volym. Det förändringsarbete som pågår skall fortsätta att ske i samråd med berörda godskunder. Utskottet konstaterar också att syftet med en stor del av motionsyrkandena i denna del torde komma att tillgodoses.

Fru talman! Med det anförda vill jag yrka bifall till hemställan i trafikutskottets betänkande nr 26, så när som på den del som berör avregleringsfrågorna, där jag yrkar bifall till reservation nr 3.

Anf. 3 LENNART FREMLING (fp)

Fru talman! Den viktiga frågan i detta betänkande är järnvägstrafikens avreglering. Vi liberaler är övertygade om att en avreglering medför stora fördelar. Konkurrens gynnar kunder och på sikt sektorns modernisering och attraktionskraft. Erfarenheter från länstrafiken visar att man kan uppnå sänkta kostnader till nytta för såväl skattebetalare som resenärer.

Man kan skapa flexibilitet och modernare marknadsformer med en avreglering. Om fler operatörer får möjlighet att köra tåg på spåret, kommer konkurrensen att leda till bättre tågtrafik, pressade priser och därmed en attraktivare järnvägstrafik. Detta är vi liberaler övertygade om.

Avreglering beslutades för ett år sedan, men efter valet har socialdemokraterna ändrat på det beslutet. Socialdemokraterna är tyvärr så våldsamt försiktiga när det gäller att genomföra avregleringar. Här har vi en tydlig skillnad i värderingar mellan oss som förstår att konkurrens på marknaden ger makt åt den enskilde individen och dem som tror att det blir bättre om valda beslutsfattare talar om för individen vad han behöver. Vi liberaler har tilltro till individens förmåga att fatta rationella beslut. Socialister misstror individens förmåga.

Fru talman! Det som jag nu sagt kan tyckas vara ett teoretiskt resonemang, men det har faktiskt praktiska konsekvenser. Järnvägen är miljövänlig. Att avvakta med avregleringen ger en mindre effektivitet på järnvägssektorn. Det är därför även till skada för miljön. Därför är

det beklämmande att se Miljöpartiets särskilda yttrande till detta betänkande där man säger att man så småningom vill öppna för länstrafiken att köra i angränsande län. Det skulle inte ge några nämnvärda konkurrensmöjligheter.

Den socialdemokratiska regeringen har gett fel signaler till producenterna på marknaden om framtidsutsikterna. Det har haft praktiska konsekvenser. Nattågen från Gävle/Dalarna till Göteborg och Malmö fanns kvar under den borgerliga regeringen. Men de togs bort i januari 1995. De privata tåg företagen som börjat dyka upp under de gångna åren har fått sämre möjligheter och ser sämre framtidsutsikter.

För att ta ytterligare ett exempel, från mitt eget län, vill jag kommentera utvecklingen på Västerdalsbanan. SJ:s monopol på godstrafiken innebär att det nu blir lönsamt att köra de stora tunga timmertransporterna på landsvägen i stället, med de negativa konsekvenser det får med olycksrisker, miljöskador och ett kraftigt ökat vägslitage på den ömtåliga riksvägen, som trafikeras av så många turister som åker upp till Sälenfjällen. Det är en risk för en total nedläggning av trafiken på Västerdalsbanan i och med att man har hamnat i en ond cirkel. Förutom trafikpolitik handlar frågan om järnvägens avreglering faktiskt om näringspolitik, arbetsmarknadspolitik, regionalpolitik och inte minst miljöpolitik.

Fru talman! Det är min förhoppning att regeringen är beredd att avreglera järnvägen och sända ut rätt signaler, till gagn för miljön. Med detta yrkar jag bifall till reservation 3.

Anf. 4 SIV HOLMA (v)

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservation 5 mom. 11. Av reservationen framgår att en positiv utveckling av järnvägens godstransporter är av strategisk betydelse för en bra fortsatt trafikutveckling. Godstransporter på järnvägen kan klara de ökade kraven på miljövänliga transporter, regional balans och ett hållbart resursutnyttjande. I det ingår t.ex. att statliga bolag och verk i så stor utsträckning som möjligt skall samarbeta för att välja miljövänliga transporter.

I reservationen betonas också vikten av att ha rätt sorts ekonomiska incitament för att få fler att välja godstransporter på järnväg i stället för på landsväg. Det är därför som vi riktar kritik mot att trafikutskottets majoritet avstyrker motioner som går ut på att förhindra en nedläggning av godshanteringen i Morjärv och Älvsbyn och mot att inte vilja vidta åtgärder för att återuppta verksamheten på bangården i Ånge. Det här kan tyckas vara regionala och lokala frågor, men de har också rikspolitiska dimensioner. Vem är det som har ansvaret för hur Statens järnvägar drivs? Jo, det måste vara vi i riksdagen.

SJ är ett statligt ägt affärsverk som driver sin verksamhet. Regeringen styr genom att fastställa mål och krav. Men det handlar också om trafikpolitik, miljö- och regionalpolitik. Man kan inte bara hänvisa till att den enda garantin för uthålliga miljövänliga järnvägs transporter är att SJ är ett effektivt och ekonomiskt starkt järnvägsföretag. Den socialdemokratiska regeringen tycks i dessa frågor ha gett upp politiken

som ett styrmedel för att utjämna skillnaderna mellan olika regioner i landet eller för att styra trafiken från landsväg till järnväg, som ett viktigt politiskt styrmedel för att skapa arbetstillfällen och ge företag bra förutsättningar för transportmöjligheter.

Motivet för att SJ planerar att lägga ner dessa godsterminaler hänger antagligen ihop med ett riksdagsbeslut om lönsamhetskrav. Konsekvensen blir då att nedläggningar blir aktuella. Hur ser verkligheten ut i Morjärv och Älvsbyn? I Morjärv lastas timmer och trävaror från stora delar av Tornedalen. Transporterna riskerar nu att få gå en omväg på landsväg via Haparanda. I Älvsbyn har flera av ortens företag anpassat sig till transportfördelar som järnvägen ger. Ortens största företag Älvsby Hus och Polarbageriet har t.o.m. stickspår in på sina industriomter. Om dessa godsterminaler läggs ned innebär det ökade transportkostnader, alltså väsentliga fördyringar. Det innebär också längre leveranstider eftersom godset från Älvsbyn på sin väg till exempelvis Linköping först måste norrut till Boden och därefter söderut till Kalmar. Det är omvägar som tillsammans med de ökade transportkostnaderna försämrar inlandsföretagens konkurrensvillkor. Det är viktigt med tanke på att de gärna vill börja exportera.

Den här typen av nedläggningar är tydliga exempel på vad som inträffar när helhetssynen försvinner i regional-, miljö- och trafikpolitiken. Man kan inte gömma sig bakom lönsamhetskrav, rationaliseringskrav och effektivitetskrav. Det innebär inte att Vänsterpartiet tycker att SJ skall drivas olönsamt, orationellt och ineffektivt. Det innebär att SJ:s verksamhet inte enbart kan redovisas i strikta affärsmässiga termer. De är för begränsade. Man måste redovisa SJ i ett infrastrukturerligt sammanhang. Dit hör själva verksamheten i företaget, affärsidé, kommunikationer, transportmöjligheter, den offentliga servicen, utbildningsnivån, kulturlivet, kvinnors villkor etc. Om alla faktorer samverkar får vi en positiv utveckling. Om några faktorer försämrats, exempelvis offentlig service eller transportvillkoren, riskeras den positiva utvecklingen. I värsta fall kan t.o.m. regionalpolitiska stödpengar i praktiken vara bortkastade.

Det har talats mycket om avregleringar. Faktum är att de genomförda avregleringarna av transport- och kommunikationsväsendet i landet med få undantag har gynnat storstadsområden och befolkningscentrum i södra Sverige på Norrlands bekostnad. Att flyga från Kiruna till Stockholm kostar lika mycket som att flyga från Stockholm till New York. Där ser man hur gynnsamma avregleringarna är.

Ofta har avregleringen motiverats som en anpassning till EU:s regelverk som föreskriver fri rörlighet och fri konkurrens och förbjuder subventioner som anses snedvrider konkurrensen. Medlemskapet i EU kommer att förstärka denna inriktning. Ökat utrymme för marknadskrafterna missgynnar inlandet i Sverige. Det gynnar i stället koncentrations- och centraliseringstendenserna.

En helhetsyn innebär i stället att man ser till de behov som finns i en region eller på en ort när man utformar politiken. Trafikutskottets majoritet tycks hysa alltför stora förhoppningar om att beslutsordningar, SJ:s överläggningar med godskunder eller pågående utredningsarbete

om kommunikationspolitiken i slutändan kommer att resultera i att t.ex. godsterminalerna i Älvsbyn och Morjärv inte läggs ned.

Fru talman! Jag ringde i går till Älvsbyn och Morjärv för att höra om SJ:s överläggningar hade gett några positiva löften om att godsterminalerna skulle få vara kvar. Svaren var tyvärr entydiga. SJ kommer att besluta om deras framtid senast i augusti i år. Ingenting pekade på att SJ ändrat sina planer. Detta kommer att bli ett dråpslag för näringslivet i Norrbottens inland.

Slå inte undan fötterna på näringslivet i Norrlands inland genom att passivt se på när SJ lägger ner godsterminalerna i Morjärv och Älvsbyn! Här krävs mer än fromma förhoppningar. Här krävs aktiva politiska insatser för att rädda jobben och för att satsa på miljövänliga och kostnadseffektiva godstransporter.

Anf. 5 LENNART FREMLING (fp) replik

Fru talman! Siv Holma talar om problemen med avreglering. Hon säger att vi i stället skall ha en helhetsyn. Den innebär att det är riksdag och regering som bäst vet vad folk har för transportbehov och när man har resbehov osv. Här klargörs skillnaden mellan våra två synsätt.

Vi vill att marknadskrafterna skall få råda. Marknadskrafterna är ju faktiskt summan av oss konsumenter. Erfarenheten visar mycket tydligt att man har haft väldigt svårt att få nytänkande att slå igenom inom järnvägssektorn. Den monopolsituation som har rått har hindrat den tekniska utvecklingen. Man kan titta på hur vägtrafiksektorn har utvecklats och jämföra det med järnvägssektorn. Då ser man att järnvägs-tekniken står kvar på samma nivå som för ca 50 år sedan.

Anf. 6 SIV HOLMA (v) replik

Fru talman! Marknadskrafterna har ju tyvärr visat sig ha de effekter som jag beskrev. De har gynnat koncentrations- och centraliseringstendenser. Om vi tittar på EU-medlemskapet kan vi se att det inte har inneburit några goda konsekvenser för regionerna i Norrlands inland. Här har det blivit precis tvärtom. Det har blivit fördyringar.

Det är precis som jag sade att en flygbiljett mellan Kiruna och Stockholm kostar lika mycket som en flygbiljett mellan Stockholm och New York. Det var väl inte meningen.

De fria marknadskrafterna innebär att det som är lönsamt får ytterligare fördelar, men det som inte är lönsamt får mycket svårare att klara sig.

Anf. 7 LENNART FREMLING (fp) replik

Fru talman! Det är just det som är meningen. Det som är lönsamt är sådant som folk efterfrågar. Det är det som man bör satsa på, utveckla ytterligare och öka kapaciteten på.

Sedan är det naturligtvis viktigt att de trafikpolitiska principerna från 1988 följs när riksdagen fattar beslut om olika typer av skatter. Det innebär att det skall ligga samhällsekonomiska kalkyler i botten. Den enskilde resenären skall känna av marginalkostnaderna räknat i sam-

hällsekonomiska termer. Det har tyvärr inte kommit att genomföras i tillräcklig grad ännu. Om vi gör det kommer detta att fungera bra.

Anf. 8 SIV HOLMA (v) replik

Fru talman! Om man drar ut konsekvenserna av resonemanget att man bara skall satsa på det som är lönsamt innebär detta att man inte tar ett samhällsekonomiskt ansvar för glesbygden. Där finns det inte samma lönsamhetsmöjligheter på grund av att det är färre människor som bor där. Det är viktigt att riksdagen tar ett ansvar för att hela Sverige skall ha möjligheter att leva och finnas till och inte bara storstadsområden och befolkningscentrum i södra Sverige.

Anf. 9 BIRGITTA WISTRAND (m) replik

Fru talman! Jag vill ställa en fråga om ordet satsning. För Vänsterpartiet verkar satsning vara samma sak som att riksdagen och regeringen skall bevilja anslag till något som inte lönar sig. Jag menar att satsa innebär att företag satsar. Det innebär inte att vi skall satsa skattepengar.

Det har satsats mycket pengar på järnvägar i Norrlands inland. Även om det inte är för mycket har det i alla fall inte lönat sig. Folk åker inte tåg. Transporterna har inte ökat. Ändå har riksdagen år efter år beviljat nya pengar. Vi har sett att det inte bara handlar om pengar, och satsningar av andras pengar, utan att det också handlar om att det måste finnas en villighet hos marknaden att använda dessa "satsningar".

Jag tycker att det är oroväckande när man tror att mer pengar kan ge mer trafik. Det gör inte det. Finns det inget gods och inga passagerare hjälper det inte hur många tomma tåg Vänsterpartiet vill köra där.

Anf. 10 SIV HOLMA (v) replik

Fru talman! Det handlar inte om att köra tomma tåg. Historien har visat att företagen faktiskt inte har tagit det ansvar som moderaterna tror att de kommer att göra. Det finns ingenting som hindrar att de i dag satsar och tar ansvar.

Det har alltid varit ett samhällsansvar att investera i järnvägar och sådant. Det kommer det att vara också i fortsättningen. Företagen är inte villiga att stå för dessa kostnader.

Anf. 11 BIRGITTA WISTRAND (m) replik

Statens järnvägar Fru talman! Företagens uppgift är att bedriva företagande. Staten har ansvaret för infrastrukturen. Men det är ju inte säkert att infrastrukturen måste vara dyr järnväg. Det kan vara andra saker som är mer lönsamt och bättre anpassat än järnväg. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi inte ser järnvägen som den enda lösningen.

Anf. 12 SIV HOLMA (v) replik

Fru talman! Jag vill bara tillägga en sak, nämligen detta med miljöansvaret. När det gäller avreglering och privatisering har ju historien också visat att företagen tyvärr inte tar ansvaret för detta. De är inte

spjutspetsar när det handlar om miljöansvar. Vi måste ta det ansvaret i samhällelig regi i solidarisk anda och göra något för framtiden.

Prot. 1994/95:109
19 maj

Anf. 13 ELISA ABASCAL REYES (mp)

Fru talman! Det stämmer att den stora frågan i dagens debatt är avregleringen. Jag skall återkomma till den sedan.

Miljöpartiets syn på järnväg och tåg är ganska känd vid det här laget. Vi ser stora framtidsmöjligheter för tågtransporterna. Vi är särskilt glada över den utveckling som SJ haft de senaste åren med nysatsningar på snabbtåg och ökade vinster.

I ett internationellt perspektiv är tåget allmogens – för att använda ett gammaldags ord – sätt att resa. Det är folkets sätt att resa. Det kan vi se i Indien. Vi har sett det i Afrika. Där är det på nedgång nu på grund av andra problem. Det var också i ett tidigt skede den situation som rådde i USA.

Tåget fyller inte bara den funktionen att det är miljövänligt och effektivt. Det är också ett sätt för människor att kunna transportera sig på mycket enkelt och billigt sätt. Det märks bl.a. genom den stora andelen studenter som åker tåg. De väljer detta framför inrikesflyget, inte minst på grund av priset.

Jag vill även i detta sammanhang passa på att gratulera SJ för det informationspris man har fått av Sveriges informationsförening i år för kampanjen om 100 punkter. Det visar faktiskt att SJ är ett av de affärsverk som staten har all anledning att vara stolt över.

Miljöpartiet har i en motion yrkat på samverkan för statliga bolag. Vi syftar givetvis på Posten och på att Posten har överfört en större del av sina transporter till lastbilar, vilket vi tycker är väldigt tråkigt. Vi tror att det är möjligt att skapa större samverkan mellan de statliga bolagen och affärsverken för att på så sätt främja de miljövänligaste transportslagen. Posten har varit och är till viss del fortfarande stor kund hos SJ. Det är viktigt att detta system bibehålls så att järnvägen kan fortsätta att utvecklas och godstransporterna kan fortsätta trots att en stor kund försvinner.

Vad gäller resonemanget om avkastning och soliditet kan jag säga att Miljöpartiet gärna vill ha ökade investeringar. Vi vill öka möjligheterna för SJ att behålla visst materiel och vissa av de stationer man har i dag. Vi anser att det är ofrånkomligt att sänka vinstkravet och soliditetskravet för att klara det.

Så till frågan om avreglering: Folkpartiet och Lennart Fremling försöker göra det till en ideologisk fråga. Det har varit ganska tydligt i hela debatten – även i den debatt om avreglering vi hade i höstas.

Miljöpartiet har inget behov av att lyfta just avregleringen i sig till ett ideologiskt plan. Miljöpartiet eftersträvar den ideologiska betoningen i helhetssynen på trafikpolitiken. Vårt särskilda yttrande som fogats till betänkandet är helt i linje med den trafikpolitik vi för i övrigt. Vi har inga ambitioner att efterlikna Folkpartiets trafikpolitik i övrigt.

Folkpartiet och Centerpartiet hävdar att konkurrensen är viktig. Jag undrar om Folkpartiet och Centerpartiet har glömt att SJ inte bara konkurrerar med andra små företag utan också med andra transportslag.

Statens järnvägar

Man måste hålla sig till verkligheten, Lennart Fremling. Hur många företag är intresserade av att driva trafik t.ex. i det län som Lennart Fremling själv representerar, dvs. Dalarna, på den nattågssträcka som vi har debatterat ivrigt i denna kammare? Jag tror knappt att det finns något företag som vill göra det. Intresset skulle i så fall gälla de stora sträckorna mellan Stockholm och Malmö och Stockholm och Göteborg, där det är lönsamt att köra. Det är faktiskt inte lönsamt att köra på många sträckor.

Vi stryker det fiktiva inlägget. Det gör det kanske mindre beklämmande att läsa Miljöpartiets särskilda yttrande. Vi har faktiskt inte använt orden "så småningom". Miljöpartiet vill att det skall vara möjligt för trafikföretag och andra företag att driva trafik i angränsande län. Man öppnar möjligheter för de företag som önskar köra sina godstransporter att göra det.

Miljöpartiet ser alltså avregleringen som en möjlighet, men inte som en absolut möjlighet i detta ögonblick. Vi ser det inte som en ideologisk fråga om att avreglera eller inte. Vi ser det som en process som måste utvecklas.

Man måste ge styrka åt de små företagen och åt det stora, men man måste framför allt ge styrka till järnvägen i sin helhet gentemot andra transportslag.

Utvecklingen för höghastighetståg är positiv. Men vi vill i detta sammanhang också beklaga att landsbygden till viss del har blivit lidande. Det har naturligtvis varit en svår kombination för SJ att klara de höga vinstkrav som staten har ställt samtidigt som man varit tvungen att lösa de regionalpolitiska aspekterna. Det har lösts genom den statliga upphandlingen.

Jag vill med detta yrka bifall till Miljöpartiets reservation nr 1, men Miljöpartiet står givetvis bakom alla sina reservationer.

Anf. 14 LENNART FREMLING (fp) replik

Fru talman! Visst är detta en ideologisk fråga. Vi liberaler har tilltro till individens förmåga att själv fatta rationella beslut om hur man skall agera. Vi tror inte att det som vissa kallar "helhetssyn" är det riktiga, för det innebär att riksdag och regering skall fatta beslut om vad var och en som individ skall ha för ramar att röra sig inom. Det är inte rätt sätt. Visst är det en ideologisk fråga!

Det är klart att transportslagen – både järnväg gentemot andra transportslag och olika järnvägsföretag – skall konkurrera på rätt villkor. Det underströk jag också. Man har inte lyckats genomföra 1988 års kloka trafikpolitiska beslut. Man har inte satt upp rätt villkor ännu, och det måste också göras. Jag är övertygad om att man är medveten om det i den nyligen tillsatta kommunikationskommittén. Den måste ha i uppgift att klara ut detta så att det blir rätt beskattning på olika transportslag och så att man sätter upp rätt villkor.

Erfarenheten visar faktiskt att det finns privata företag som är intresserade av att konkurrera. Låt oss släppa fram enskilda initiativ och nya företag som kommer upp. Det finns korta sträckor där privata företag faktiskt kör timmertransporter och gör det lönsamt.

Låt oss se på vad som är statens uppgift och vad privat företagsamhet kan göra.

Prot. 1994/95:109
19 maj

Anf. 15 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik

Fru talman! Lennart Fremling talade om individens förmåga och individens behov i detta sammanhang. Jag skulle vilja berätta en rolig historia som anknyter till en serie av roliga historier som handlar om hur många personer det krävs för att skruva i en glödlampa vid olika tillfällen.

Hur många borgerliga politiker krävs det för att skruva i en glödlampa? Svaret är: Ingen. Det tar marknaden hand om.

Det är samma sak här. Vi vill i detta skeende peka på att individens behov inte tillgodoses om staten inte sörjer för god tillgänglighet på transportsidan. Marknaden tillgodoser inte individens behov om individens behov inte är lönsamma. Framför allt tillgodoser inte marknaden miljöns behov om de inte är lönsamma. Vi vet att det i dag är svårt att köra lönsamt på många sträckor där många människor behöver åka – inte minst studenter.

En successiv eller partiell avreglering, som Miljöpartiet motionerat om, öppnar möjligheter för privata företag. Det finns även andra frågor som har med avreglering att göra. Det handlar t.ex. om SJ:s nästan totala monopolställning. Det handlar om privatisering. Det handlar om många andra saker. Det handlar om ställningen gentemot andra europeiska järnvägsföretag, av vilka många är väldigt dåliga i jämförelse med SJ.

Det är viktigt att vi har en helhetssyn just gentemot andra transportslag. Det finns en fara för att godstransporterna på motorväg ökar när järnvägspolitiken ställs om på ett snabbt och ogenomtänkt sätt.

Jag vill bara hänvisa till det pågående utredningsarbetet. Det skall faktiskt fattas beslut om avreglering i höst.

Anf. 16 LENNART FREMLING (fp) replik

Fru talman! Jag håller helt med Elisa Abascal Reyes om att det är viktigt att miljöns behov tillgodoses. Det skall göras genom diverse statliga beslut och genom andra beslut, där vi sätter rätt priser. Vi är mycket för att använda ekonomiska styrmedel för att värna om miljön. Därefter kan den enskilda individen ha full frihet att välja sina villkor.

Jag håller också med om att SJ är ett ovanligt bra järnvägsföretag. Det skall inte ses som någon kritik mot SJ att jag säger att monopolet som system är dåligt.

Frågan återstår ändå: Vad tror Miljöpartiet att det skall tjäna till att säga att länsjärnvägsföretagen – länstrafiken – skall kunna få köra i angränsande län? Det är ändå en liten petitesse i sammanhanget. Det ger ingen nämnvärd ökad konkurrens utan öppnar bara för ett visst monopol att vidga sin verksamhet litet grand geografiskt. Det är inte alls säkert att det är de trafikrelationerna som individerna har behov av att åka i.

Statens järnvägar

Anf. 17 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik

Fru talman! Jag kan konstatera att yttrandet inte riktigt överensstämmer med motionstexten. Det har jag ansvaret för. Vi skrev "trafikföretag" i motionen. Det innebär att företag som har behov av att transportera skall kunna göra det in i angränsande län för att nå fram till stomjärnvägen – t.ex. LKAB.

Vi ser i dag inte en avreglering som en möjlighet att stärka järnvägens ställning. Vi ser en partiell avreglering som en möjlighet att göra det, men vi är i detta skede inte beredda att ta ansvaret för en dålig avreglering. Det tror jag att Lennart Fremling trots allt har förståelse för.

Anf. 18 SVEN BERGSTRÖM (c) replik

Fru talman! Jag tycker nog att Elisa Abascal Reyes buntar ihop Centern och Folkpartiet på ett litet ovarsamt sätt när det gäller synen på avreglering. I Centern har vi en synnerligen pragmatisk inställning till avregleringsfrågorna. Det finns absolut inga ideologiska övertoner i detta.

När man ser tillbaka några årtionden och konstaterar hur SJ har utvecklats tror jag också att Miljöpartiet är berett att gå med på att det är just ett nytt marknadsorienterat synsätt som har lyft järnvägstrafiken i det här landet. Tänk om SJ hade fortsatt att lunka på i det synsätt som man hade på 50- och 60-talet. Då är jag rädd att vi knappast haft några järnvägar kvar på 90-talet.

Tack vare att SJ blev mer marknadsorienterat och fick ett mer kundorienterat synsätt har faktiskt mycket hänt. Jag kan ta två exempel. När det gäller godstrafiken har vi under senare år sett lokala short-linebolag växa upp med en flexibilitet och ett helt annat synsätt, obyråkratiskt, osv. De har kunnat ta marknadsandelar över till järnvägstransporterna, och det är väl bra? Det borde också Miljöpartiet tycka.

Det andra exemplet är den kollektivtrafik som stora länshuvudmän svarar för. Där har också avregleringen inneburit att vi har fått en helt annan utveckling. Vi har faktiskt fått tågtrafik i ökad utsträckning, bl.a. i mitt eget hemlän Gävleborg, där man nu framgångsrikt kör tåg mellan Ljusdal och Gävle. Det hade aldrig varit tänkbart om SJ haft monopol på det området.

Det är viktigt att kunna utnyttja marknaden och konkurrensen där det ger bra effekter. Men det är viktigt att se till vad man får betala och väger in miljöhänsyn, regionala hänsyn och sådana saker. Då blir marknaden och avregleringen någonting bra.

Anf. 19 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik

Fru talman! Jag tror att Sven Bergström och jag har ganska lika åsikter. Jag tackar för den pragmatiska synen. Den kan kanske båda för en god samstämmighet i framtiden.

Miljöpartiet har självfallet också en ganska så pragmatisk inställning till just avregleringen av järnvägen men förstås en ideologisk inställning till trafikpolitiken i stort. Vad gäller det ställningstagande

som Miljöpartiet har gjort i dag innebär det inte att vi är emot avreglering. Vi kan tvärtom tänka oss en avreglering på sikt.

Vi menar att det går att vänta till hösten med att fatta beslut om det, och vi menar också att det går att göra stegvis. Vi tror att det är ett bra sätt att lösa de problem som finns i dag, och jag tror att det är ett bra sätt att gå till väga.

Anf. 20 SVEN BERGSTRÖM (c) replik

Fru talman! Det senaste inlägget tyckte jag lät bra. Även i mitt första inlägg konstaterade jag att jag inte trodde att det finns så särskilt stora olikheter mellan partierna i synen på avreglering. Jag utgår ifrån att också Socialdemokraterna med viss tidsförskjutning kommer att landa på ungefär samma ståndpunkt under hösten.

Anf. 21 ANDRE VICE TALMANNEN

Nu gäller repliken Elisa Abascal Reyes.

Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c) replik

Fru talman! Just det. Därmed borde samtliga partier kunna bli eniga om hur avregleringen skall gå till, vilken tidplan som skall gälla, osv. Jag tror inte att vi skall göra någon stor strid av att det skiljer några månader.

Anf. 23 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik

Fru talman! Miljöpartiet har en välvillig inställning till avreglering i detta läge men med vissa förbehåll. Självfallet har SJ:s marknadsorientering till stor del bidragit till det uppsving som affärsverket har haft. Men det uppsvinget har även kostat. Det har kostat uppoffringar som vi inte ser men som ändå finns.

Vi är rädda för att fler sådana uppstår, t.ex. ur ett regionalpolitiskt perspektiv. Det är alltså på basis av detta som vi har tagit ställning i dag. Vi i Miljöpartiet har ännu inte bestämt hur vi kommer att ta ställning i höst. Det beror helt på hur Socialdemokraternas förslag då kommer att se ut och det underlag som finns.

Anf. 24 ULRICA MESSING (s)

Fru talman! Statens järnvägar skall vara hela svenska folkets järnväg. Alla vill vi att tågen skall gå där vi bor, dit vi vill åka och till ett pris som gör det eftertraktat. Vi har synpunkter på service och kvalitet, och vi har önskemål om förändringar och nya framtidsinvesteringar.

Det råder inte brist på idéer kring hur vi skulle kunna använda SJ och tågtrafiken ännu mer och ännu bättre, och det är bra. Det som begränsar oss i debatten här i dag och det som begränsar SJ i dess arbete är inte heller fantasin. Det som begränsar oss är den ekonomiska verklighet som vi måste hålla oss till.

Regeringen föreslår i propositionen att SJ skall fortsätta att förbättra sin ekonomi genom att koncentrera sig på det som det är bäst på att sköta, dvs. tågtrafiken. Genom 1988 års trafikpolitiska beslut ställde vi upp mål för SJ att redovisa ett så pass stort överskott att det självt kun-

de finansiera sin rörelse. Genom en renodling av rollerna mellan SJ och Banverket, och genom en försäljning av fastigheter som det inte var viktigt att äga själv, och genom en effektivisering på en rad områden blev det också möjligt. Det är i dag en styrka för SJ.

Men framtiden ställer alltid nya krav. Det krävs av alla verksamheter som vill ligga rätt i tiden och som vill behålla människors förtroende att man också arbetar för det genom marknadsföring, modernisering, kundanpassning och mycket annat. Det måste även SJ göra om det skall leva upp till framtidens nya krav och önskemål.

SJ är en viktig del inom vår infrastruktur. Det är en del som vi politiskt vill slå vakt om så att den bedrivs inom alla delar av vårt land. Vi har i denna kammare vid flera tillfällen tidigare debatterat frågan om en avreglering av järnvägen. Så sent som i december hade vi en debatt som följde upp den proposition som den borgerliga regeringen lade fram i maj förra året om avreglering.

Ines Uusmann hade i en ny proposition föreslagit att beslutet om en eventuell avreglering skulle skjutas upp för att regeringen nu under våren skulle få en chans att titta närmare på frågan. Det var viktigt för oss. Vi tyckte inte att den gamla propositionen var tillräckligt genomarbetad och att den hade belyst alla frågor. Alldeles för få frågor om följderna av en avreglering för olika delar av vårt land hade ställt, och vi ville få möjlighet att titta mer på det. Nu har en arbetsgrupp tittat på det under vintern och våren och skall presentera sitt resultat den 29 maj.

Alla de motioner som nu tar upp frågan om en avreglering, en del t.o.m. privatisering, får avvakta det besked som aviseras i debatten innan jul. Utvärderingen av en eventuell avreglering presenteras snart. Om vi sedan tycker att resultatet som utvärderingen kommit fram till är bra eller inte kanske inte alltid handlar om sakliga argument utan också om politiska ställningstaganden och värderingar. Det har också debatten här i dag speglat.

Människor rör sig mellan kommuner och län i betydligt större utsträckning i dag än vad de gjort tidigare. Många pendlar dagligen antingen till sitt arbete eller till sin utbildning. Jag tycker att det vore bra om de allra flesta pendlare hade möjlighet att resa kollektivt. Det vore inte bara praktiskt och miljövänligt. Det sparar oss dessutom många trafikfarliga situationer då stressen och oron ligger på och många tar stora risker för att skynda sig hem.

Eftersom människor inte bara pendlar inom sitt län utan också mellan olika län ställer det krav på möjligheter för olika länstrafikbolag att samarbeta för att skapa smidiga lösningar och för att underlätta resandet. Vi förutsätter att de förslag som väckts i en motion från Miljöpartiet kommer att ses över och tas till vara i det förslag som presenteras.

Några motioner har också pekat på hur viktigt det är att priset för en tågresor är till fördel jämfört med andra sätt att resa. Om tåget skall vara ett verkligt alternativ för flertalet människor räcker det inte bara med att det går där man bor eller att det åker dit man själv vill åka. Det skall inte heller kosta mer än vad det kostar att ta bilen. Helst kanske några av oss önskar att det skall vara ännu billigare.

SJ:s prispolitik hänger samman med de krav som vi politiskt har ställt på SJ genom de beslut som riksdagen har fattat. Det är säkert många av oss som önskar att vi kunde subventionera resandet mer för att gynna kollektivtrafiken. Men med den ekonomiska verklighet som finns i dag, och som i fråga efter fråga gör sig påmind för oss nu när vi sparar inom alla områden, är den önskan långt borta.

Vi tycker i stället att det är viktigt att se över helheten inom infrastrukturen. Vi måste titta på hur de olika trafikslagen fungerar mot varandra och tillsammans och fundera över hur vi vill fördela kostnaderna för att bäst gynna det trafikslag som passar bäst på olika platser och på olika områden. Därför har vi tillsatt Kommunikationskommittén. Den har i uppdrag att se till helheten och återkomma med förslag på en samlad bild av trafikpolitiken – både för miljöns och för ekonomins skull. I Kommunikationskommitténs viktiga arbete ingår också frågan om hur vi på ett effektivare sätt skall kunna styra över mera av landets godstrafik från vägen till järnvägen. Det handlar om former för att underlätta hanteringen av godset mellan olika intressenter, och det handlar om en konkurrenskraftig prispolitik.

Vi är många som har förhoppningar om att Kommunikationskommitténs arbete skall lägga grunden till att skapa ett sammanhållet trafiksystem som gynnar resandet och ett fortsatt mötande mellan människor, av varor, för kommuner och för olika länder.

Fru talman! Vi vill fortsätta att driva en politik som skapar förutsättningar för alla delar av vårt land att utvecklas genom människors möjligheter till arbete, utbildning och ett rikt socialt liv.

Få områden inom politiken väcker så många idéer som trafikutskottets områden när det är motionstid här i riksdagen. Det beror antagligen på att de flesta av oss inser att en fungerande infrastruktur är förutsättningen för att våra län och regioner skall kunna utvecklas. Vi vill fortsätta med en politik som ger den möjligheten.

Jag yrkar därmed bifall till propositionen och avslag på samtliga motioner.

I detta anförande instämde Monica Green (s).

Anf. 25 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Jag vill ta upp två punkter i Ulrica Messings anförande. Den ena är frågan om vilka konsekvenser en avreglering kommer att få och att man kan tro att man på ett par månader kan ta reda på vad som kommer att hända om man avreglerar järnvägen. Det kommer att hända många saker.

Erfarenheten från all annan avreglering visar att man först får en stökig tid men att det sedan ordnar upp sig. Det är väl kanske den här stökiga tiden som socialdemokraterna tror att de skall kunna förhindra, eftersom man då blir rädd för avreglering.

Det är oerhört viktigt att vi slutar tro att man i riksdagen eller regeringen kan sitta och bestämma och reglera hur människor och företag skall göra. Jag tror därför att det är oerhört viktigt att vi låter marknaden – detta förhatliga ord –, nämligen människor och företag själva få

bestämma vad de skall göra. Vi skall inte låta storebror eller i det här fallet storasyster bestämma över oss.

Jag vill också ta upp att Ulrica Messing säger att man gärna skulle vilja subventionera mera. Jag tycker inte att vi skall subventionera alls. Utgångspunkten måste vara att varje trafikslag och varje resa skall bära sig själv. På vissa sträckor kan man inte klara av det, men utgångspunkten måste vara att man bär sina egna kostnader.

Anf. 26 ULRICA MESSING (s)

Fru talman! Den utredning som Kaj Janérus gjorde och som heter "Tåget kommer", skulle lika gärna kunna heta "Tåget går" om den skulle genomföras rakt upp och ner. Det vill jag inte vara med om. Vi tycker att det var otroligt viktigt att få den här tiden för att ordentligt se över vad en eventuell avreglering på järnvägen faktiskt innebär.

I Svenska Dagbladet kunde vi så sent som i förra veckan läsa vad en avreglering av flyget har inneburit för olika delar av vårt land. Jag vill inte, som politiskt ansvarig, få läsa samma slutsats om järnvägstrafiken.

Jag tror inte att det räcker med en stökig period och att det sedan ordnar upp sig. Om jag skall stöka till något som politiker vill jag ta konsekvensen av det också och veta vad det innebär. Därför tycker jag att vi får vänta in den utvärdering som kommer från departementet den 29 maj. Sedan kan vi ha en ny debatt i höst, när propositionen är framlagd, om olika för- och nackdelar med en eventuell avreglering.

Anf. 27 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Problemet, Ulrica Messing, är att tåget faktiskt inte går trots att det får så mycket subventioner. Jag vill diskutera var det är möjligt med järnväg. Var finns de ekonomiskt försvarbara järnvägssträckorna? Ute i Europa går de stora järnvägsverken mycket sämre än SJ. Subventionerna är mycket större, men folk åker ändå inte tåg.

Skall vi inte ta konsekvenserna av det? Skall vi tvinga folk att åka tåg? Det är oerhört viktigt att studera var det finns en bra trafik och tillräckligt med resenärer. Ett exempel är satsningen med X 2000. Den fungerar, men annan trafik går inte. Vi måste ta konsekvenserna av det.

Anf. 28 ULRICA MESSING (s)

Fru talman! Birgitta Wistrand sade i sin första replik till mig att hon tycker att varje resa skall bära sina egna kostnader. Jag är rädd för att tågtrafiken på spåret skulle bli ganska gles, om man skall ha som riktmarke att varje tur skall bära sina egna kostnader.

Jag vill ha med en annan värdering. För mig är det inte heligt att marknadskrafterna skall sköta allting. Jag har också ett politiskt ansvar. Det skall gå att åka kollektivt – även om man bor i ett mindre attraktivt område som är mindre tätbefolkat.

Överläggningen var härmed avslutad.

SkU42 Vissa lagförslag i anslutning till kontrolluppgiftsskyldighet m.m.

Statens järnvägar

Kammaren biföll utskottets hemställan.

TU26 Statens järnvägar

Mom. 1 (mål för SJ)

1. utskottet

2. res. 1 (mp)

Votering:

Kammaren biföll utskottets hemställan genom uppresning.

Mom. 4 (avreglering av järnvägstrafiken)

1. utskottet

2. res. 3 (m, c, fp)

Votering:

173 för utskottet

121 för res. 3

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 139 s, 18 v, 16 mp

För res. 3: 68 m, 20 c, 22 fp, 11 kds

Frånvarande: 22 s, 12 m, 7 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 5 (bolagisering och privatisering)

1. utskottet

2. res. 4 (m)

Votering:

227 för utskottet

67 för res. 4

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 139 s, 21 c, 22 fp, 18 v, 16 mp, 11 kds

För res. 4: 67 m

Frånvarande: 22 s, 13 m, 6 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 11 (godstrafikfrågor)

1. utskottet

2. res. 5 (v, mp)

Votering:

261 för utskottet

34 för res. 5

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 139 s, 68 m, 21 c, 22 fp, 11 kds

För res. 5: 18 v, 16 mp

Frånvarande: 22 s, 12 m, 6 c, 4 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Beslut om samlad votering

På förslag av andre vice talmannen medgav kammaren att återstående ärenden på dagens föredragningslista fick avgöras gemensamt efter avslutad debatt.

Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten

5 § Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten

Föredrogs
Kulturutskottets betänkande 1994/95:KrU26
Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten (prop. 1994/95:100 delvis)

Kammaren biföll utskottets hemställan om att ärendet skulle avgöras efter endast en bordläggning.

Anf. 29 GUNNAR HÖKMARK (m)

Fru talman! Ytterst handlar den principiella frågan i detta betänkande om den mångfald som vi vill ha i de svenska medielandskapen när det gäller televisionen. Majoriteten vill, åtminstone som det ser ut nu, riva upp nuvarande avtal, bara ett och ett halvt år innan det går ut, för att därmed möjliggöra vad som i praktiken innebär en sammanslagning av den samlade programverksamheten inom Sveriges Television. Det innebär tveklöst en mycket kraftig reduktion av mångfalden, och det innebär en koncentration och centralisering samt ett mycket klart slag mot televisionens verksamheter runt om i landet.

När det gäller mångfalden i television och radio finns det en långvarig och ganska besynnerlig historia med svensk socialdemokrati. Varenda gång som det har varit på tal att utvidga valfrihet eller mångfald har Socialdemokraterna varit partiet emot.

Det gällde när man slog vakt om monopolet. Det gällde när man i debatten förde fram tanken på att t.o.m. förbjuda parabolantennen. Det gällde när man längre tillbaka i tiden var emot införandet av närradion. Det gällde när man med olika typer av försök att genom lagstiftning förhindra de nya satellitsända kanalerna. Inom varje område har man varit emot utvidgningen av valfrihet och mångfald, och man har försökt att slå vakt om koncentrationen samt motverkat mångfald och avmonopolisering. Det är tydligt nog samma fenomen som nu uppträder igen, eftersom man nu, när man har regeringsmakten, på nytt vill slå samman verksamheter och öka koncentrationen.

Något som har varit på tal i utskottets behandling har bl.a. varit att tillåta en sammanslagning av Sveriges Televisions två olika nyhetsredaktioner – ett förslag som var väl förankrat inom socialdemokratien. För nyhetsförmedlingen i Sverige hade det inneburit en av de mest

kraftiga mediakoncentrationer som vi har upplevt. Det hade inneburit en reduktion av den mångfald och de skiftningar av perspektiv som är nyttiga och nödvändiga i ett bra medielandskap, där friheten och mångfalden skall vara avgörande. Detta har en majoritet i utskottet gått emot. Det har till slut också blivit enighet i utskottet om att säga nej till en sådan förändring.

Kvar står nu frågan om att ge regeringen möjligheter att omförhandla § 12, nämligen bestämmelsen om skilda kanalidentiteter i Sveriges Television. Det finns en majoritet för att slå samman programverksamheterna och för att se till att de två kanalerna inte erbjuder skilda alternativ utan samlas i en gemensam programverksamhet. Det kommer långsiktigt att innebära att den television som produceras runt om i landet får en svagare ställning inom ramen för denna centralisering.

Man kan då fråga sig, fru talman, om det som vi behöver i Sverige när det gäller etermedier eller medier över huvud taget är en minskning av mångfalden och de olika perspektiv som behövs i ett öppet samhälle.

Jag har den bestämda uppfattningen att så länge man har två TV-kanaler som är licensfinansierade och som skall verka inom ramen för en public service-verksamhet, skall dessa kanaler vara till för att utöka kvaliteten och bidra till mångfalden. De skall inte minska mångfalden och skapa ökad dominans för en syn på programproduktion och en syn på spegling av samhällslivets olika skeenden.

Det faktum att debatten förs och att det i televisionens styrelse finns en vilja att göra den här typen av sammanslagning och koncentration talar för det som vi moderater för fram i en reservation, nämligen en privatisering av TV 2 och även av P 3 och P 4. Det är nämligen, som vi tydligt märker i denna debatt, ett sätt att slå vakt om mångfalden och garantera att det finns skilda alternativ. Men så länge kanalerna finns där de finns, måste det vara ett oavvisligt krav att de bidrar till mångfalden.

Då hamnar vi i den frågeställning som är avgörande här i dag: Skall man, innan man har en beredning och diskussion om public service-televisionens verksamhet i framtiden och innan man har resonerat fram hur public service-verksamheten skall se ut i en ny tids medielandskap, föregripa en sådan diskussion som borde föras under de kommande åren genom att vidta en åtgärd som innebär koncentration och centralisering?

Utskottet har faktiskt enats om att kräva en mycket snabb beredning inför den avtalsförnyelse som skall ske. Finns det då anledning att ett och ett halvt år innan detta avtal löper ut avgöra en av de viktigaste principiella frågorna och genomföra en förändring av en kanalstruktur som har vuxit fram under mer än tio år, trots att frågan inte har beretts och trots att det bara återstår ett och ett halvt år?

Jag kan förstå att Socialdemokraterna tänker i dessa banor. Som jag inledningsvis sade, fru talman, har socialdemokrater haft minst sagt en tendens att mer vilja slå vakt om monopol än om valfrihet och mångfald. Det finns en logik i att utifrån detta politiska synsätt vilja slå

samman och samla programverksamhetens planering och bestämmande.

Det som är förbryllande är att Miljöpartiet står bakom denna centralisering och koncentration av programverksamheten.

Vi moderater och de övriga borgerliga partierna avvisade Vänsterpartiets förslag. Men vi har i utskottsbehandlingen också sagt att vi är beredda att medverka till en kompromiss och en lösning när det gäller besparingskraven på Sveriges television inom ramen för det gamla avtalet. Lösningen innebär att man gör en engångsanvisning ur Rundradiofonden till Sveriges Television för den period som återstår till dess avtalet slutförs och fullföljs. På det viset kompenserar man för de besparingar som Sveriges Television inte anser sig kunna göra på grund av det nu rådande avtalet. Därigenom skapas tid och möjlighet till en bred och saklig diskussion om hur public service-televisionen och public service-radion skall utformas i framtiden. Då föregriper man inte det som bör diskuteras brett och sakligt.

Vi har sagt att detta erbjudande och denna möjlighet finns. Detta avvisade både Miljöpartiet och Socialdemokraterna under utskottsbehandlingen. Vi har sagt att det för televisionens del skulle kunna vara lämpligt med en engångsanvisning på 60 miljoner kronor. I så fall skulle ingen kunna hävda att nuvarande avtal hindrar Sveriges Television att nå de besparingsmål som det också finns en majoritet för, vilka vi moderater står bakom. Därigenom skulle man få möjlighet att föra diskussionen på det sätt som en beredning av ett så strategiskt och viktigt ärende bör ske i det svenska samhället.

Därför är frågan här i dag till både Miljöpartiet och Socialdemokraterna om de står fast vid ställningstagandet i utskottsbehandlingen, nämligen att avtalet skall rivs upp ett och ett halvt år innan det löper ut och att man skall föregripa den diskussion som rimligtvis bör avhandla hur public service-televisionens verksamhet skall se ut i framtiden.

Det finns en möjlighet att undvika detta, så att man kan få en diskussion om hur televisionsverksamheten och public service-uppdraget runt om i landet skall se ut i framtiden.

I så fall, om det finns en vilja att diskutera den saken kan vi göra det och sedan gå ett steg vidare. Då behöver man inte fatta ett beslut som i dag innebär att man i praktiken verkar för en sammanslagning av televisionskanalernas programverksamhet och planering.

Fru talman! Med det anförda vill jag yrka bifall till reservation 12. Jag vill dessutom inskräpa att jag i övrigt tillsammans med den moderata gruppen stöder de moderata reservationerna. Men vi kommer inte att yrka bifall till dessa i den efterföljande voteringen.

Anf. 30 MARIANNE ANDERSSON (c)

Fru talman! Jag börjar med att säga att jag självfallet står bakom Centerns reservationer i det här betänkandet om den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten. Men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservationerna 3, 6 och 12.

Våra reservationer handlar om att vi säger nej till beslut om besparingar på de avgiftsfinansierade radio- och TV-företagen. Vi menar att

föreslagna besparingar under innevarande avtalsperiod på ett oacceptabelt sätt förändrar förutsättningarna för allmänradio och TV.

Det gäller också besparingarna för de kommande åren 1997 och 1998. Vi anser att man först och främst skall ha en ordentlig beredning av hur kommande avtal mellan staten och företagen skall se ut innan det fattas ett beslut om besparingar. Mot den bakgrunden går vi också emot såväl förslaget om att nu överföra TV 4:s koncessionsavgift från rundradiokontot till statskassan som den föreslagna höjningen av TV-avgiften. Vi anser att alla dessa frågor skall gås igenom ordentligt med utgångspunkt i att hela landet skall ha tillgång till ett allsidigt programutbud och att den decentraliserade programproduktionen inom Sveriges Radio och Sveriges TV skall bibehållas. Vi menar att andelen lokalt och regionalt producerade program snarare skall öka. Inte minst viktigt är det att slå vakt om lokalradions verksamhet i detta sammanhang.

Därför är det naturligtvis en stor framgång att vi har fått gehör för vårt motionskrav och att ett enigt utskott föreslår en sådan parlamentarisk beredning som också skall följa upp effekterna av 1992 års beslut om radio och TV. Självfallet är det angeläget att i arbetet ta med de remissyttranden som kommit in över den s.k. grönboken, som tillkom på den förra regeringens initiativ.

Det är alltså väldigt bra. Mindre bra är alla de beslut som nu av allt att döma kommer att fattas och som föregriper denna beredning. I den allmänpolitiska debatten i januari ställde jag frågan till Åke Gustavsson om inte ett ordentligt samråd skall föregå omfattande besparingsbeslut och andra förändringar inom allmänradio och TV. Jag fick ett ganska positivt svar och trodde då naturligtvis att det fanns i alla fall någon öppning. Vi kan se resultatet: beslut nu och beredning sedan. Resonemanget är nästan en parallell till Linje 2 i kärnkraftsomröstningen: gärna avveckling, men först en rejäl utbyggnad.

Regeringens besparingsförslag ligger alltså fast. I stället föregriper nu socialdemokraterna med Miljöpartiets hjälp beredningens arbete ytterligare genom att öppna för omförhandling av gällande avtal vad gäller sändningarna av distriktsproducerade program och kanalstrukturen.

Även om utskottet skriver mycket om distriktsproducerade program och distriktens inflytande på programutbudet vet vi att en sådan omförhandling öppnar för en ny organisation där distrikten tappar det ekonomiska och administrativa ansvaret och där gränsen mellan TV 1 och TV 2 suddas ut. I praktiken går vi emot en sammanslagning.

Jag tycker att det är synd att vi inte kunde få majoritet i utskottet för kompromissförslaget att tillåta att programföretagen skulle få disponera 100 miljoner ur rundradiokontot under innevarande avtalsperiod, vilket gör ca 60 miljoner för TV – detta för att klara besparingskravet och ge andrum för beredningen fram till nästa avtal.

För mig är det ganska obegripligt att Miljöpartiet som inte alls vill spara på allmänradio och TV inte tar chansen att nå resultat, även om det är tillfälligt och inte innebär så mycket som man önskar. Vi har samma uppfattning om besparingar i nuläget, men det är bättre med

något tillskott än inget tillskott alls. Dessutom kunde vi med detta ha undvikit att föregripa den parlamentariska beredningen, och vi kunde ha undvikit urholkningen av distrikten och sammanblandningen av de två kanalerna. Jag kan inte se att en sådan sammanblandning på något sätt skulle kunna bryta Stockholmsdominansen, tvärtom. Den dominansen kommer med största säkerhet att öka. Det kommer inte heller att främja mångfalden inom public service. Det är närmast ett understatement. Det blir en centralisering. Jag hade fortfarande hoppats att vi här i dag skulle ha kunnat komma överens om kompromissförslaget. Politik handlar om att försöka att nå bästa möjliga resultat för ens egna ståndpunkter. Det är konstigt att man nu avstår från den möjligheten.

För oss i Centern är allmänradio och TV oerhört viktigt. I tider av ökad konkurrens och kommersialisering är betydelsen av en radio/TV-verksamhet som står i allmänhetens tjänst och är oberoende av kommersiella vinstintressen kanske större än någonsin. Den ökande konkurrensen innebär inte med automatik att mångfalden i programverksamheten ökar. I stället finns en tendens till att programmen blir mer likartade. Allmänradio och allmän-TV har ett stort ansvar för att kunna erbjuda bredd och kvalitet i utbudet även i framtiden. Vi har en ganska hög internationell standard i dag.

Det är självklart att Sveriges Radio och Sveriges Television måste driva sin verksamhet rationellt och kostnadseffektivt. Det är då viktigt att poängtera att vi inte menar att de skall undantas från besparingar för all framtid. Men i dessa tider är det viktigare än någonsin att vi slår vakt om mångfalden, både i nyhetsbevakningen och i kulturutbudet. Radio och TV är inte vilken verksamhet som helst. Den når i det närmaste varenda svensk varje dag. Den är värd ett bättre öde än snabba beslut om omförhandling av avtal och stora besparingar. Därför är det angeläget att vi vet vad vi gör, innan vi gör det.

Anf. 31 CARL-JOHAN WILSON (fp)

Värderade talman! Om Sveriges folk skall kunna ha något inflytande över sin tillvaro, måste alla ha tillgång till information om samhällets funktion och om de alternativ till beslut som de politiska partierna för fram.

Därför är massmedierna – tidningar, radio och TV – så oerhört viktiga i vår demokrati.

På varje redaktion, i tidningar, i radio och TV finns det människor som avgör vilka nyheter och vilka debatter som skall presenteras för läsare, lyssnare och tittare. För vår uppfattning om det som sker är vi som regel alla beroende av det som berättas för oss. Endast om vi själva har varit med om det som presenteras kan vi avgöra sanningshalten i det som massmedierna berättar. Därför är det så viktigt att vi kan lita på de journalister som ger oss underlag för vad vi skall tycka om det som sker.

För svensk radio och TV använder vi uttrycket public service när vi skall beskriva vilka krav som vi har på den radio- och TV-verksamhet som vi betalar med skatter och s.k. licensavgifter. Med public service menar vi att våra radioföretag och våra TV-företag har ansvar för att

Sveriges folk får en så allsidig information som möjligt. En regering skall t.ex. inte kunna bestämma att endast sådan information som är bra för regeringens rykte får spridas i radio och TV.

Sveriges Radio och TV har också ansvar för att program av alla möjliga slag sänds och inte enbart sådana program som lockar stor publik.

Värderade talman! I dag skall vi fatta beslut i ett ärende som kommer att få stor betydelse för demokratin. Skall vi underlätta för Sveriges Radio och Television att hålla i gång en verksamhet som skall finnas i hela Sverige, eller skall vårt beslut i dag medföra att TV-ledningen samlar viktiga beslut om program och sändning hos en enda person i Stockholm? Så allvarliga kan konsekvenserna av vårt beslut i dag bli.

En avgörande fråga i det här ärendet gäller ställningen för Sveriges Televisions distriktsproduktion. Socialdemokrater och miljöpartister tycks i dag vara beredda att bryta avtalet mellan staten och Sveriges Television, när det bara är ett och ett halvt år kvar på avtalsperioden. Därmed är Socialdemokraterna och Miljöpartiet beredda att stödja en omorganisation som innebär att TV-distriktens ställning försvagas.

Det märkliga är att socialdemokrater och miljöpartister är överens med oss andra om att vi utan dröjsmål skall utreda hur vår radio och vår TV skall organiseras i framtiden. Samtidigt vill socialdemokrater och miljöpartister fatta beslut som innebär en långtgående omorganisation av Sveriges Television redan nu, innan vi ens har hunnit börja samtala om hur vi vill ha den omorganisation som skall ske.

Vi vet att både lokalradion och televisionens distrikt har stor betydelse för mångfalden i etern. Att då göra det möjligt för en TV-ledning att styra både programutbud och i vilken kanal de olika programmen skall sändas kan knappast vara något som svenska folket önskar.

Ett beslut enligt reservation 12 garanterar att vi hinner tänka oss för innan omvälvande ändringar sker när det gäller TV-distriktens roll. Jag yrkar bifall till reservation 12.

Värderade talman! Socialdemokraterna har ofta slagit vakt om vår demokrati. Jag tänker t.ex. på stödet till folkbildningen – studieförbund och folkhögskolor – samt stödet till ungdomsorganisationer och annan föreningsverksamhet.

I den socialdemokratiska regeringens förslag om stora minskningar av resurserna till radio- och TV-bolagen anser jag att man har missat dessa mediers demokratiska värde. De lydiga socialdemokraterna i kulturutskottet har inte vågat strida för den demokrati som de så ofta annars försvarar. De är beredda att ytterligare försvaga demokratins ställning genom den omorganisation av Sveriges Television som dagens beslut tycks innebära.

Moderaterna i kulturutskottet har egentligen inte varit bättre än socialdemokraterna när det gäller frågan om de ekonomiska villkoren för radio och TV. Men under ärendets gång i kulturutskottet har moderaterna markerat att de vill stödja att radio- och TV-bolagen får mer pengar, så att man åtminstone får tid att ta reda på vilka konsekvenser

de föreslagna besparingarna får. Därmed har moderaterna i detta ärendet visat god vilja att värna demokratin.

Folkpartiet anser att det går att spara pengar genom ytterligare rationalisering och effektivisering av verksamheten inom Sveriges Radio och TV. Folkpartiet anser dock att regeringens förslag innebär en alltför kraftig besparing, och vi föreslår att besparingen för det andra halvåret 1995 och för kalenderåret 1996 endast blir hälften så stor som den regeringen föreslår.

Värderade talman! I min reservation nr 7 finns det som skulle kunna rädda hela ärendet. Reservation nr 4 redovisar också våra synpunkter, men reservation nr 7 sammanfattar de ekonomiska villkoren i det beslut vi skall fatta i dag.

Om man vill avstå helt från besparingar, som Centern, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill, men inte kan få majoritet för detta, bör Folkpartiets reservation nr 7 vara det näst bästa alternativet.

Om man som moderaterna och kds är beredd att tillskjuta mer pengar tills vi har hunnit utreda vad det är vi vill med Sveriges Television och Sveriges Radio, men inte kan få majoritet för detta, bör Folkpartiets reservation nr 7 vara det näst bästa alternativet.

Om man räknar samman önskemål och möjligheter bör Folkpartiets förslag om att spara hälften så mycket som regeringen föreslår accepteras av Moderata samlingspartiet, Centern, Folkpartiet, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och kds, dvs. en majoritet i riksdagen. Så kan det bli.

Värderade talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 7.

Anf. 32 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v)

Herr talman! Det är en del rörlighet här i kammaren i dag. Det är även Vänsterpartiets vilja att nå resultat i public service-verksamheten. Om det nu är så att Miljöpartiet och Socialdemokraterna fortsättningsvis försöker nå en kompromisslösning, vill jag säga att även Vänsterpartiet i så fall skulle vilja vara med i en sådan diskussion.

Det har minst sagt varit åtskilliga turer när det gäller radio- och TV-frågan. Tyvärr har debattens fokus i hög grad flyttats från neddragningarna till sammanslagningen av TV:s nyhetsredaktioner.

Det som jag anser vara viktigast är nedskärningarna där socialdemokraterna har stöd av moderaterna i utskottet. Moderaterna har i talarstolen sagt att de är villiga att delvis tulla på detta och tilldela medel från Rundradiofonden. Det tycker jag är bra, det skall ni ha heder för.

Moderaterna har ändå tillstyrkt nedskärningarna. Det kan jag förstå, för deras ideologi går ut på att privatisera, minska det offentliga och öka det privata. De vill också sälja TV2, P3 och P4 till privata intressen. Deras mediepolitik är tydlig. De tror att den fria etableringen är den enda vägen till mångfald. Den här medelstillelningen har i sig ingenting med statsbudgeten att göra, eftersom den inte finansieras via den, utan den finansieras i huvudsak av licensavgifter. Dessa tillförs Rundradiofonden, som är ett räntebärande konto under Riksgäldskontoret. Däremot är det obegripligt att socialdemokraterna vidhåller sin standpunkt, att det är rätt att medelstillelningen skall vara lika för alla

vars verksamhet finansieras med offentliga medel. Man har i den här frågan antagit en princip som det av prestige inte går att rucka på, trots att det bevisligen inte påverkar statsbudgeten. Ännu mer märkligt blir det när socialdemokraterna inte håller ingångna avtal. Avtalet med Sveriges Radio och Television löper ut den 31 december 1996. Man bryter avtalet genom att lägga så höga besparingskrav att de inte klarar sin verksamhet utan begär omförhandling av avtalet under löpande avtalsperiod. Detta har biträttats av en utskottsmajoritet bestående av miljöpartister och socialdemokrater.

Enligt min mening borde regeringen ha backat när programföretaget Sveriges Television AB begärde omförhandling. Då borde man ha förstått att det har felat. Vad skall vi göra för att minska besparingskraven så att programföretagen kan fullfölja de ingångna avtalen? Den frågan borde man ha ställt sig i stället.

Vad är det som är viktigt för oss vänsterpartister? Jo, det är statsbudgeten. När man skriver avtal skall de också hållas. För mig är det så, men tydligen inte för socialdemokraterna. I stället händer följande. All kraft fokuseras till att skriva om avtalet. Sveriges Television AB gör en hel del beräkningar om hur man skall klara besparingarna. Delvis går det att spara genom löpande rationaliseringar. Men allt klaras inte den vägen, utan man tvingas att föreslå besparingar genom att samordna Kanal 1 och TV2 samt genom att samordna nyhetsredaktionerna. Då tar det fart på Rapport och Aktuellt. Man är mycket bekymrad. Hela mediebevakningen fokuseras på detta i stället för på det stora besparingskravet.

Den massiva opinionen gjorde att regeringen backade när det gällde att slå ihop nyhetsredaktionerna, men inte när det gällde besparingskraven, som fortfarande ligger fast. Hade medierna i stället fokuserat den 11-procentiga neddragningen, hade regeringen med största sannolikhet backat också i den frågan. Det hade aldrig blivit aktuellt med en omskrivning av avtalet.

Jag är för en samverkan och för lokalt inflytande, men jag tycker att vi skall återkomma till det i den parlamentariska beredningen. Ingångna avtal skall hållas – det är viktigt för mig.

Nu ligger det till så att minskad medelstilldelning till programföretagen från Rundradiofonden innebär att ca 400 personer måste varslas om uppsägning. Man flyttar således dessa personer till att belasta akassesystemet, som i huvudsak betalas över statens kassa. Den föreslagna besparingen blir således en kostnad i slutändan för staten i stället för en besparing. Det är märkligt att regeringen kan gå med på sådana här lösningar när statens budget är så belastad som den är.

Herr talman! Det har under den här processen funnits en vilja från Vänsterpartiets sida att mildra effekterna av allt detta. Socialdemokraterna hade med hjälp av oss kunnat ta ansvar för ingångna avtal, statsbudgeten och allmänradion och allmän-TV:n. Vänsterpartiets förslag går ut på följande. Vi tar ansvar för statsbudgeten genom att föreslå att P4-ans koncessionsavgift tillfaller statskassan i stället för rundradiokontot. Vi tar ansvar för att ingångna avtal hålls. Inga avtal bryts med sparkrav som motivering. Vi tar ansvar för att ett nytt avtal bereds i god

tid genom att tillsätta en parlamentarisk beredning som börjar arbeta med frågan direkt efter sommaruppehållet. Vi tar ansvar för programverksamheten genom att inte ålägga den några sparkrav. Vi tar ansvar för att Rundradionfonden inte skall urholkas. Det gör vi genom att höja licensavgiften med 20 kr för andra halvåret 1995 och med 116 kr för helåret 1996.

Min vision av en allmänradio och allmän-TV är följande. Den allmänna radion och TV:n skall hålla en så god kvalitet att människor i första hand väljer att se och lyssna på de kanalerna. Innehållet i programmen skall avspejla verkligheten på ett rättvist sätt. Det skall engagera människor att vara aktiva i samhället. Utbudet skall med andra ord inte vara passiviserande utan uppmuntra till god aktiv handling i samhället.

Programföretagen skall samverka och arbeta komplementärt. De skall inte konkurrera. Jag delar inte Moderaternas uppfattning i denna fråga, verkligen inte.

Den allmänna radion och TV:n skall leva upp till den goda kulturbararrollen den har och bilda en naturlig motkraft till den skräpkultur som vi alltför ofta möter i samhället och medierna.

Det här sammanfattas med att vi skall värna yttrandefriheten och öppenheten, främja mångfald, utveckla kontakter med omvärlden, bevara och levandegöra vårt kulturarv, främja konstnärlig förnyelse och kvalitet, bevara ungdomars rättigheter och intresse, utveckla ett brett deltagande samt vara till hjälp vid utbildning och upplysning.

Det nya radio- och TV-avtalet skall väl stämma överens med de kulturpolitiska mål som Kulturutredningen nu arbetar med. Även den nya radio- och TV-lagen skall stämma överens med detta och bilda en helhet för medie- och kulturpolitiken.

I framtiden är det otänkbart att man kan göra ett informationsblad utan en enda miljömärkning på. Hur har Sveriges Radio tänkt sig att CD-skivor t.ex. skall sorteras ut från de 7 ton pappersavfall som lämnar riksdagen varje vecka? Jag tror att vi genom att ha en bra allmänradio och bra allmän-TV och en bra och fungerande offentlig sektor kan värna miljön. Om vi däremot går på den linje som Moderaterna har, där allting skall privatiseras och konkurrensutsättas, tror jag att sådant här kommer att ha en väldigt liten betydelse.

Herr talman! Jag vill avsluta med att yrka bifall till reservation 2, som innebär nej till besparingskraven, och reservation 12, som innebär nej till omskrivning av avtalet under löpande avtalsperiod. Men jag står även bakom reservationerna 5 och 11.

Anf. 33 PETER ERIKSSON (mp)

Herr talman! Jag håller med dem som i debatten sagt att vi i dag behandlar en stor och allvarlig fråga, en demokratifråga. Grunden är naturligtvis de omfattande nedskärningar om 11 % som socialdemokrater, moderater och kds har kommit överens om i utskottet och som Socialdemokraterna föreslog i budgeten. Jag tycker att det är oanständigt från en bred majoritet i riksdagen.

TV-tittarna betalar hela verksamheten i Sveriges Radio och Sveriges Television genom licensavgiften, men regeringen och Moderaterna tycks betrakta licensen som vilken skatt som helst.

Sveriges Radio och Television är inte en del av statsförvaltningen, lika litet som Volvo eller LKAB. TV-tittarna måste kunna veta att det de ger i licensavgiften verkligen går till radio och TV. Det skall inte råda någon oklarhet om det, vilket det gör i dag.

För oss som vill värna public service i radio och TV och de få reklamfria öar vi har kvar, är den sanslösa sparivern ett allvarligt hot. Kvaliteten i programmen riskerar att sänkas betydligt. Seriösa, undersökande reportage och svensk kultur och dramatik får ett ännu mindre utrymme än i dag. Bredden och mångfalden minskar och ersätts av än mer tävlingar och amerikanska B-filmer och B-thriller. Det gynnar enbart de krafter som vill knäcka Sveriges Radio och Television och privatisera dem eller ersätta dem med kommersiella intressen.

Det här ser vi redan tydligt, genom att Moderaterna har vädrat morgonluft och föreslår privatisering av P3, P4 och TV2. En sådan utveckling kommer att förändra hela Mediesverige och drabba dagstidningarna mycket hårt.

Detta kommer att leda till enfald i stället för mångfald när det gäller både den offentliga debatten och det offentliga kulturutbudet. På sikt kommer det att leda till en ytterligare fördumning av svenska folket.

Ärligt talat tror jag att jag har miljoner svenskar med mig när jag säger att jag redan är ohyggligt less på denna påträngande och sliskiga reklamsmörja som väller ut ur radio och TV. Det behövs sannerligen inte mer av den varan.

Tyvärr har en bred majoritet av socialdemokrater, moderater och kds-are varit överens om de här stora nedskärningarna i den licensfinansierade radion och TV:n. Detta är en ohelig allians, som vi inte har rätt på.

I det här läget har vi i Miljöpartiet ändå känt ett stort ansvar och sett det som en oerhört viktig uppgift att samla ihop det som går för att garantera en hög kvalitet på public service i radio och TV. Vi har därför träffat ett antal uppgörelser med socialdemokraterna i kulturutskottet och med regeringen. Det har varit en akutinsats där vi har fått igenom praktiskt taget alla de krav som vi har ställt.

Uppgåelsen gäller:

1. En minskad konkurrens mellan TV-kanalerna för att kunna skära i administrationen i stället för i programmen i Sveriges Television. Nyheterna är undantagna. Där har vi garanterat att vi har kvar två oberoende nyhetsredaktioner i två skilda kanaler.

2. En förstärkning av den regionala TV-produktionen. Statens minimikrav kommer att vara att 50 % av programmen produceras ute i distrikten i stället för 40 % i dag.

3. Nya pengar till teknik och satsning på digitala radio- och TV-sändningar.

Nyheterna skall alltså fortsätta i två skilda nyhetsredaktioner, som konkurrerar med varandra. Det garanterar en mångfald i nyhetsutbudet

som är oerhört viktig med tanke på den enorma genomslagskraft som Sveriges Televisions nyhetskanaler fortfarande har.

Kanal 1 och TV2 skall i övrigt inte längre konkurrera med varandra. Det innebär att man kan minska kraftigt på administrationen i Stockholm. I dag har vi ju faktiskt två kanalledningar i Stockholm. I framtiden skall det kunna bli en. Vi väljer att hellre skära ned på antalet mediebyråkrater än på antalet journalister.

Det har visat sig att TV-distrikten runt om i landet ofta producerar både bättre och billigare program och att de får högre tittarsiffror än televisionen centralt. Distrikten skall därför stärkas, när det gäller både inflytande och produktion.

Framöver kommer Sveriges Television i Göteborg och i Norrbotten t.ex. att kunna sända både i Kanal 1 och i TV2. Det här kommer att öka TV-distriktens möjligheter. De kommer att få ett starkt inflytande också över vad som skall produceras.

Sist men inte minst har vi nått en uppgörelse med regeringen om att genomföra en stor satsning på ny teknik inom både radio och TV, för att se till att public service även i framtiden kommer att vara i första ledet när det gäller den tekniska utvecklingen och konkurrenskraften i framtiden.

Det här innebär att vi enligt en uppgörelse med regeringen kommer att satsa ca 400 miljoner på både radio och TV, men de närmaste åren sker satsningen särskilt på radion för att man skall kunna utnyttja den digitala tekniken. Man kommer redan i år att inleda sändningar med digital teknik. Vi kommer att närmare presentera den här uppgörelsen, som även innehåller en del annat, på en presskonferens i eftermiddag.

Jag kan inte låta bli att kommentera det apspel som har pågått de senaste veckorna. Till och med moderaterna har försökt att ge sken av att vara ljusets riddare och framstå som värnare av public service. Det är rörande, men det är också delvis löjväckande. Moderaterna är egentligen ute efter att knäcka public service genom stora nedskärningar och sämre program. På så sätt tänker man tvinga fram en utförsäljning av både Sveriges Radio och Sveriges Television. Man hoppas att beredningen skall vara ett lämpligt tillfälle för att göra just det.

Nu har vi lyckats sätta krokben för denna tanke från moderaterna. Det gör naturligtvis Gunnar Hökmark rasande.

Även Folkpartiet har lagt ner stora resurser på en desinformationskampanj de senaste veckorna för att försöka få det att se ut som om ett nytt initiativ plötsligt har uppkommit efter utskottets behandling i riksdagen och verka som att man särskilt vill värna om Sveriges Radio och Sveriges Television. Men vi har inte sett något sådant förslag än i dag här i riksdagen. Jag tycker att det vore intressant att få se om det verkligen finns ett sådant förslag och en sådan överenskommelse.

Problemet har varit att man inte riktigt har lyckats komma överens, och att man har velat villkora en sådan här insats med att ta bort ändringen när det gäller 12 § i avtalet mellan staten och Sveriges Television. Det kan vi naturligtvis inte acceptera.

Jag vill till sist bara yrka bifall till Miljöpartiets reservation nr 2 under mom. 3. Det är en reservation som också Vänstern står bakom.

Anf. 34 GUNNAR HÖKMARK (m) replik

Herr talman! Peter Eriksson trodde att jag eller någon annan var rasande. Så är det inte. Snarare känner jag litet medlidande. Den uppgörelse som Peter Eriksson redogjorde för visar bara en sak, att förhandlingsskicklighet inte är något som präglar Miljöpartiet. De saker som ni tror er ha vunnit i en uppgörelse är redan på väg utan er medverkan.

Det finns redan en majoritet mot att nyhetsredaktionerna slås samman, utan någon särskild uppgörelse mellan er och socialdemokraterna.

Jag kan försäkra Peter Eriksson att den digitala utvecklingen pågår världen över och även i Sverige, vilket framgår av ett betänkande som kommer att diskuteras senare, utan någon särskild uppgörelse mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Jag kan försäkra att den digitala utvecklingen inte föds ur en uppgörelse mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

När det gäller verksamheten i distriktsorganisationen ligger den andel av produktionen som sker i distrikten redan i dag på den nivå som ni tror er ha uppnått i en uppgörelse.

Kontentan av allt detta är att ni har blivit dragna vid näsan och medverkar till precis det som Peter Eriksson tog upp i sitt inlägg, att man minskar på kanalledande funktioner, dvs. man minskar mångfalden och ökar koncentrationen.

Det hjälper inte att Peter Eriksson gormar eller ger vrångbilder av vad andra tycker. Fria och oberoende medier är faktiskt någonting som är rätt normalt i de flesta länder. Att ha privata alternativ brukar inte uppröra någon när det gäller tryckta medier, men uppenbarligen upprör det Peter Eriksson när det gäller etermedier.

Jag uppfattade att Peter Eriksson kände sig less på den reklam som han möter.

Anf. 35 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Gunnar Hökmark försöker få det att framstå som om den här uppgörelsen redan fanns. Men han har inte riktigt förstått vitsen med uppgörelserna mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna i kulturutskottet och den uppgörelse vi nu har fått igenom med regeringen när det gäller den tekniska och digitala utvecklingen. Det senare tycker jag att man kan förstå. Den har inte presenterats ännu. Vi kommer att presentera den i eftermiddag på en presskonferens. Det kan vi lägga åt sidan.

Mycket av poängerna med uppgörelserna i utskottet mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna handlar om att vi har lyckats sy ihop ett paket som innebär att Sveriges Radio och framför allt Sveriges Television kan fungera framöver trots en viss decimering. Detta har varit möjligt trots de insatser som Gunnar Hökmark har gjort för att försöka knäcka Sveriges Radio och Sveriges Television. Vi har lyckats se till att de stora nedskärningarna görs i administrationen i stället för direkt i programutbudet. Vi ser därigenom till att vi får en någorlunda bra kvalitet i Sveriges Television även i framtiden, och därigenom kan vi också värna public service.

Anf. 36 GUNNAR HÖKMARK (m) replik

Herr talman! Peter Eriksson har nog rätt. Det är svårt att riktigt se var poängen med uppgörelsen ligger för er del.

När man lägger samman allt det som Peter Eriksson säger, kokar det ner till att ni medverkar till att slå sönder en kanalstruktur som har byggts upp under årtionden. Ni medverkar till att urholka de långsiktiga villkoren för den distriktssända televisionens ställning i det nationella perspektivet. Ni minskar mångfalden.

Det visar egentligen en annan sak, att det bara är genom att man privatiserar TV 2 som man kan slå vakt om mångfalden. På samma sätt har vi fått en ökad mångfald inom andra områden, som jag noterar att Peter Eriksson tar del av. Om han är less på all den reklam som han får lyssna till i radio och TV, torde det bygga på att han ser och hör på TV och radio relativt mycket.

Den mångfald han nu minskar kommer att leda till att vi i Sverige får mer av koncentration och centralisering. Det är precis vad Peter Eriksson säger. Han gör det därför att han upplever att han därmed har stoppat en privatisering av TV 2. Jag kan upplysa Peter Eriksson, som inte har följt utskottsarbetet, om att det tyvärr ändå inte fanns någon majoritet för detta. Det ni uppnår är en koncentration och en centralisering. Det är beklagligt.

Anf. 37 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Tanken bakom moderaternas och Gunnar Hökmarks agerande är att man tror att man skall få igenom en privatisering i ett senare skede, kanske under den beredning som han talar så mycket om.

När det gäller reklamen tror jag som sagt att jag har väldigt många med mig. Särskilt i TV är reklamen mycket påträngande. Vi är många i det här landet som är glada åt att vi har en public service-TV i två kanaler som kan sända utan att vi behöver få påträngande reklamsmörja direkt in i vardagsrummet.

Anf. 38 MARIANNE ANDERSSON (c) replik

Herr talman! Jag har också svårt att förstå hur Miljöpartiet kan värna public service genom att slå bort mångfalden. Det är oerhört svårt att begripa att man genom en centraliserad ledning och genom att det ekonomiska ansvaret försvinner från distrikten skulle få bättre utbud när det gäller public service.

Vad gäller moderaterna och konspirationsteorin borde Peter Eriksson veta vilka majoritetsförhållandena är här i riksdagen och hur opinionssiffror och annat ser ut. Han borde begripa att risken för att det skall bli någon utförsäljning av TV 2 är obefintlig. Beredningen skall vara parlamentariskt tillsatt. Hur man där skulle kunna komma fram till ståndpunkter som skiljer sig från det parlamentariska läget här i riksdagen, det begriper jag inte.

Peter Eriksson säger angående förstärkningen av regionerna att det nu skall fastslås att 50 % av produktionen skall vara distriktsproducerad. Men så är det ju redan i dag. Jag skulle inte tro att företagen minskar den delen, eftersom detta är något som efterfrågas och som är popu-

lärt och bra. Jag tycker att det är ett slag i luften. Om man skulle ändra avtalet borde man höja den distriktsproducerade kvoten till 60 %. Jag tycker att detta är obegripligt.

Utvecklingen av det digitala utbudet är mycket intressant och någonting som kommer i framtiden. Det är riktigt. Men det är andra frågor som vi diskuterar i dag. Det handlar om besparingarna, avtalet och om att man går in och föregriper beredningens arbete och gör en sorts ad hoc-lösning för att få publicitet. Det är ganska obegripligt. Inte värnar det public service, precis.

Anf. 39 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Jag börjar med det som Marianne Andersson sade sist. Att värna om satsningen på en utveckling av den digitala tekniken är naturligtvis något som i mycket stor utsträckning bidrar till kvaliteten och konkurrenskraften för public service i framtiden. Där har Marianne Andersson alldeles fel.

Det kommer naturligtvis också att påverka besparingarna. När det gäller t.ex. radion är man i dag i den situationen att man måste satsa på ny teknik. Man har kommit in i ett system där man skall påbörja digitala sändningar. Satsningen som vi gör tillsammans med socialdemokraterna på den digitala tekniken, på Sveriges Radio och inom användarsidan innebär att man slipper använda en lika stor del av den egna budgeten till teknik. Man kan därmed minska nedskärningarna i övrigt. Det här mildrar faktiskt besparingskraven och är på det sättet positivt för Sveriges Radio.

När det gäller distrikten får vi genom den här uppgörelsen en garanti för att minst 50 % av TV-produktionen sker ute i distrikten. I dag är det enligt avtalet minst 40 %. När en majoritet i Sveriges riksdag vill göra kraftiga nedskärningar innebär det inte att nedskärningarna kommer att göras i distrikten i någon större utsträckning, utan det blir i huvudsak inom administrationen i Stockholm. Det måste ses som någonting väldigt positivt av alla som vill värna public service.

Anf. 40 MARIANNE ANDERSSON (c) replik

Herr talman! Peter Eriksson missförstod det som jag sade. Jag är inte emot att man utvecklar den nya tekniken. Självklart måste man göra det.

Men jag tycker att det vore bättre om man gjorde det inom den normala verksamheten. Vi har diskuterat nedskärningar här tidigare. Hade man inte gjort dessa nedskärningar hade det funnits utrymme för att på vanligt sätt gå vidare med teknikutvecklingen. En sådan teknikutveckling är naturligtvis bra.

Uppgåelsen visar egentligen att regeringen och socialdemokraterna har fått kalla fötter när det gäller besparingar. Med anledning av det tryck de varit utsatta för gör de den här konstruktionen för att slippa tappa ansiktet och backa i fråga om besparingsförslagen. Det är en konstruktion som i och för sig kan vara intressant. Men jag tycker att det hade varit bättre att låta bli besparingsförslagen och låta den tekniska utvecklingen gå vidare i alla fall.

Prot. 1994/95:109
19 maj

Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten

Anf. 41 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik

Värderade talman! Peter Eriksson beskyllde Folkpartiet för någon sorts desinformation. Han säger att det inte fanns några förslag i utskottet som skulle ha inneburit ett närmande mellan vad Miljöpartiet ville och vad vi andra ville. Det säger Peter Eriksson som inte var närvarande. Om det är Miljöpartiets uppfattning att det inte fanns något sådant förslag i kulturutskottet bekräftas här den uppfattning som några av oss hade: Miljöpartiets representant i utskottet förstod inte vad det hela handlade om.

Minskad konkurrens mellan kanalerna, *en* beslutande ledning mellan de två kanalerna – därmed skulle mångfald garanteras enligt Miljöpartiets och Socialdemokraternas modell. Tror verkligen Peter Eriksson på det?

Man har ändå tillgång till två knappar, sade Miljöpartiets representant i kulturutskottet till mig när jag diskuterade detta med henne. Tror ni inom Miljöpartiet att mångfald skapas hos tittaren? Att det att man kan trycka på mer än en knapp visar mångfald? Om *en* ledning och minskad konkurrens mellan kanalerna avgör vad som finns i båda kanalerna, då är det ingen garanti för mångfald.

Anf. 42 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Mångfalden i Sveriges Television garanteras genom att vi har kvar två oberoende och konkurrerande nyhetskanaler. Det tycker jag är en avgörande faktor i det här sammanhanget. I övrigt garanteras mångfalden genom att man även i fortsättningen kan producera någorlunda kvalitetsmässiga program – trots nedskärningen finns ändå någorlunda med resurser kvar för att producera bra program i Sveriges Television.

Detta är skillnaden mellan att skära ner på programverksamheten i enlighet med majoritetens förslag och att skära ned på byråkratin. Vi föredrar det senare.

Vi garanterar också en mångfald genom att vi har en stor självständighet och ett stort inflytande på programproduktionen ute i distrikten runt om i Sverige. Det är naturligtvis också väldigt viktigt för att vi skall ha kvar den typ av mångfald som vi har fått genom att vi har TV-redaktioner och programproduktioner i Luleå, Umeå, Göteborg, Malmö och runt om i landet. Alla tittarundersökningar visar, och jag tycker likadant, att det är den saken som gett en större mångfald i Sveriges Television och som har bidragit till en bättre kvalitet.

Anf. 43 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik

Värderade talman! Om det är så att *en* ledning skall fatta beslut för de olika kanalerna då förstår jag inte hur man kan tala om mångfald. Det är ju just konkurrensen, att en ledning inte kan avgöra vad en annan ledning gör, som ger garanti för mångfald, att två personer kan bedöma hur man skall spegla ett skeende bättre än en person.

Det var en väldig skillnad på tuffheten i det senaste inlägget mot när Peter Eriksson stod i talarstolen. Då verkade allting så självklart. Nu använder han ordet "någorlunda" som förord före vartenda besked om

vad som skall hända. Det tyder på en osäkerhet. Jag befarar att t.o.m. ordet "någorlunda" är ett för snällt uttryck. Jag uppfattar nästan att Miljöpartiet blivit lurat av Socialdemokraterna som givetvis vill hävda sin uppfattning från början – och den är naturligtvis inte bara dålig. Men Miljöpartiet har fallit i denna fälla och tyckt att en sammanblandning av kanalerna inte spelar så stor roll för demokratin.

Hävda inte att man värnar demokratin genom att minska mångfalden i beslutsfattandet. Att fatta beslut är inte detsamma som byråkrati. Beslutsfattandet är avgörande för vilken spegling man skall ge ett skeende. Det missar Miljöpartiet när det ställer upp på det här förslaget.

Anf. 44 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Ordet "någorlunda" sätter jag gärna in därför att vi faktiskt inte har lyckats förhindra de stora besparingar och nedskärningar som moderaterna, kds-arna och socialdemokraterna kommit överens om. Det erkänner jag gärna. Det har inte folktopisterna lyckats med heller. Man ville gå halva vägen så att säga. Men allra bäst skulle det vara om ni i dag stöder den reservation som Miljöpartiet och Vänstern har skrivit och som motsätter sig dessa nedskärningar. Kan inte Carl-Johan Wilson göra det, som säger sig värna om public service?

Anf. 45 ÅKE GUSTAVSSON (s)

Herr talman! Först vill jag tacka Carl-Johan Wilson för att han i sitt inledningsanförande bidrog till att modifiera bilden av mig genom att framställa mig som mycket lydig. Jag är inte säker på att det är det främsta kännetecken som sätts på mig när man gör bedömningen av hur man uppfattar mig.

Sedan vill jag mera allvarligt säga: När Carl-Johan Wilson hävdar tesen att Miljöpartiet blivit lurat av Socialdemokraterna tycker jag med förlov sagt att det är att föra ned debatten på väl låg nivå.

Resonemanget förutsätter endera av två saker. Antingen försöker socialdemokraterna medvetet lura i miljöpartisterna någonting där man har helt andra än ädla avsikter bakom, eller är Miljöpartiets företrädare så dumma att de låter sig luras av dessa lurande socialdemokrater. Jag tycker vi skall hålla debatten på en saknivå hellre än att komma med den typen av påhopp.

Många har talat väl om public service. Jag skall gärna göra det också och konstatera, vad som faktiskt är det viktiga, att väl fungerande public service-företag är grundläggande i vårt samhälle och i vår demokrati. Därför ser jag, liksom många andra, ett stort värde i sig att nå en stor enighet om villkoren för verksamheten.

Det grönpapper som tidigare refererades, inte i sig men svaren på det, gav ett klart besked om att det fanns en bred uppslutning bakom idén om public service-verksamheten.

De som likt Gunnar Hökmark är förespråkare för utförsäljningar av radio- och TV-kanaler har dess bättre inte mycket tröst att hämta i remissvaren, tvärtom. Med en alltmera uppsplittrad mediavärld blir det allt viktigare att upprätthålla allmän-TV och allmänradio som en ge-

mensam plattform för identitet och kultur. Därför är det viktigt att folk kan erbjudas ett utbud av bredd och djup, av mångfald och kvalitet. Detta måste självklart upprätthållas.

Detta är utgångspunkten för socialdemokraternas syn på allmänradio och allmän-TV, och den synen kommer vi att bära med oss – det vill jag gärna säga bl.a. till Marianne Andersson, eftersom hon apostroferade mig förut – in i den beredning som kommer att tillsättas inför att ett nytt avtal skall ingås med public service-företagen inför den nya avtalsperioden.

Som vi konstaterat tidigare är vi inom utskottet överens om att denna beredning måste komma i gång snabbt och – apropå öppenhet – att samtliga riksdagspartier bör vara med i denna beredning.

Det har diskuterats mycket om besparingskraven. Låt mig göra några konstateranden. De förslag som kommer från regeringen är tuffa, men inte orimliga.

Det innebär till att börja med att staten, med hänvisning till nuvarande statsfinansiella läge, inte längre har möjlighet att bjuda TV-tittaren och radiolyssnaren på den del av det rundradiokonto som utgör intäkterna från koncessionsavgiften från TV4.

Vidare föreslås att vi måste medverka till att skapa utrymme som möjliggör för public service-företagen att ligga i frontlinjen när det gäller ny teknik.

Det är ingen svårighet för mig att instämma i detta. Jag vill tvärtom understryka det som Peter Eriksson sade tidigare om det nödvändiga i att utveckla ny teknik inom public service-företagen. I själva verket är det enligt min uppfattning nödvändigt att public service-företagen är ledande när det gäller ny teknik, i detta fall CD-teknik.

Jag vill också säga att Socialdemokraterna och Miljöpartiet är överens om att göra en markering och en precisering av det som står i budgetpropositionen, nämligen att man hoppas att kunna använda huvudsakligen överskott i rundradiokontot till ny teknik. Vi preciserar det och menar att man kan beräkna överskottet till 400 miljoner kronor. Det innebär också att vi tar tag i denna fråga och skall arbeta systematiskt med den.

Självklart har Miljöpartiet haft möjlighet att ge synpunkter på direktiven när det gäller arbetet med utredningen inför förutsättningarna för CD-tekniken.

När det gäller Sveriges Televisions önskan att omförhandla avtalet med staten vill jag göra någon kommentar. Utskottets majoritet säger ja till detta, men med två viktiga begränsningar.

En är redan berörd, nämligen att Aktuellt och Rapport inte får slås samman. Jag har tidigare tyckt att man nog skulle kunna göra det, men jag skall gärna här ifrån talarstolen erkänna att jag tagit intryck av den argumentation som förts i det här sammanhanget, framför allt från Miljöpartiet. Därför kan vi nu konstatera att det på den här punkten är ett enigt utskott som står bakom betänkandet.

Det andra kravet som jag tycker är viktigt – och det här säger jag speciellt till Marianne Andersson – är att vi skärper kravet när det gäller produktionen utanför Stockholmsområdet. Detta hade inte, Marian-

ne Andersson, behövt bli någon fråga över huvud taget om Centerpartiet när nu gällande avtal ingicks hade gått med på Socialdemokraternas krav att minst 50 % skall produceras utanför Stockholmsområdet. Då hade vi inte behövt diskutera frågan.

Redan när det nu gällande avtalet ingicks sade Marianne Andersson att vi skall ha 40 %; vi skall inte ha ett större krav. De som nu säger att man koncentrerar produktion till Stockholm, när det i praktiken är ungefär 50 % som i dag ligger utanför Stockholmsområdet, behöver inte vara oroliga. Vi skärper ju avtalet, och då kan man inte gå ned till 40 %. Hade jag varit i Marianne Anderssons kläder, om hon nu menar allvar, skulle jag naturligtvis välkomna ett krav på en skärpning av produktionen ute i landet.

Jag vill, med signal till omvärlden, citera vad utskottsmajoriteten skriver i betänkandet. Utskottet förutsätter "dels att distrikten skall ha minst samma självständighet i programbesluten som i dag, dels att distrikten skall ha större möjlighet än i dag att påverka SVT:s utbud i båda kanalerna, dels att distrikten skall ges större möjlighet än hittills att påverka företagsledningsfrågor, dels att samtliga distrikt skall producera allmän television".

Hur man kan få detta att bli centralism, Stockholmsdominans och centralstyrning är för mig obegripligt. Någon borde gå en kurs i semantik i det här sammanhanget.

Den helt avgörande delen av besparingarna kommer med nödvändighet att läggas på funktionerna centralt i Stockholm. Det är också viktigt att slå fast. Det har talats om att 80 % kommer att ligga i Stockholm och 20 % ute i landet. Det handlar alltså om en oerhört dominerande del, och det är naturligt att det blir så.

Denna inriktning, som utskottets majoritet har uttalat sig om, ger naturligtvis också en fingervisning om produktionens förläggning inför ett nytt avtal inte bara för Sveriges Television utan också för Sveriges Radio.

Enligt en artikel i Veckans Affärer i dag får Sveriges Radios ledning stark kritik i en konsultrapport för ineffektiv administration och stabsfunktionernas sätt att arbeta. På kort tid, uppges det, skulle 90 miljoner kronor kunna sparas genom omorganisation och nedskärningar. Det är naturligtvis nödvändigt att licensbetalarna får största möjliga valuta för sina pengar i form av goda program. Här tycker jag också att det finns anledning att angripa centralismen.

Slutligen undrar man nu på många platser i landet hur det kommer att gå med lokal och regional produktion i public service-företagen. Skall man vara formell kan man säga att det är upp till företagsledningarna att bestämma utifrån nu gällande avtal. Trots detta vill jag gärna ha sagt att enligt min mening måste ett kommande avtal med public service-företagen ha en större tyngdpunkt på lokal och regional produktion än för närvarande. En stark koncentration av radio- och TV-produktion till en stadsdel i Stockholm kan omöjligt på ett rimligt sätt spegla kulturen, nyheterna och skeendet runt om i Sverige.

Det är viktigt att kreativ verksamhet, som radio- och TV-produktion innebär, kan förekomma på många ställen i landet. Det är också viktigt

att program görs utifrån de olika perspektiv som kan finnas runt om i landet. Det är en stark fördel om såväl regionalt inriktade program som regionalt producerade riksprogram just produceras runt om i riket.

Med detta, herr talman, ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan på samtliga punkter.

Anf. 46 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik

Värderade talman! Först har jag en kommentar till Åke Gustavssons kommentar om uttrycket att vara lurad in i ett beslut.

Åke Gustavsson och övriga lyssnare! Man är lurad om man tror att en överenskommelse med socialdemokraterna som innebär att *en* chef styr de två TV-kanalerna och att deras konkurrens minskar stärker demokratin. Om det sedan beror på begåvningen hos den som luras eller hos den som blir lurad får väl allmänheten avgöra.

Åke Gustavsson nämnde med viss stolthet att särarterna hos Aktuellt och Rapport skulle behållas. Jag tycker att det förslaget är ännu dummare. I den ursprungliga 10 § som vi behandlar här står det att Sveriges Television skall ha separata nyhetsredaktioner för de två kanalerna. Även text-TV-verksamheten skall ha en separat nyhetsredaktion.

Men nu har Miljöpartiet och Socialdemokraterna sagt att de nyheter som de båda separata nyhetsredaktionerna producerar skall sändas på det sättet att den ena nyhetsredaktionens produktion skall sändas i den ena sändningskanalen och den andra nyhetsredaktionens produktion i den andra sändningskanalen. Man skall inte ens få låna av varandra. Jag vet inte ens om jag vill använda det uttryck jag tänker på när jag ser detta. Frågan är om inte både Miljöpartiet och Socialdemokraterna blivit lurade av orden där.

Sedan sade Åke Gustavsson att det är upp till företagsledningarna att bestämma. Det är det ju inte. Det är upp till *företagsledningen*. Poängen i den kritik vi riktar mot detta är ju att man låter *en* ledning för de två kanalerna avgöra det hela. Nu sitter i alla fall två personer och funderar över hur de skall göra för att bli bättre än de andra. I fortsättningen kommer en person att ha det avgörande inflytandet. Hur kan man få det att innebära att det skall bli någon mångfald?

Åke Gustavsson säger något om att man vill värna mångfalden. Är det någonting jag brukar kritisera socialdemokraterna för – jag har mycket gott att säga om deras arbete för demokrati och mycket annat – är det det pampvälde som jag så ofta iakttagit. Det stöds ju av det här förslaget. Man vill ha *en* pamp som styr Sveriges Television. Det är ju naturligtvis enklast för den som är pamp.

Anf. 47 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Om Carl-Johan Wilson ursäktar – trots det spillda vattnet – skall jag inte föra diskussionen i termer av pampvälde. När vi talar om att vi skall öka distriktens inflytande innebär det faktiskt att fler får mer att säga till om. Det säger sig självt. Det innebär inte att man bygger en monolit – en pamp som bestämmer allt. Det innebär faktiskt att distriktet runt om i landet får ett ökat inflytande över produktionen. Det är en viktig poäng.

Det andra jag vill säga beträffande de båda nyhetskanalerna är att utskottsmajoriteten förutsätter att den paragrafen – om jag inte minns fel är det 10 § i nu gällande avtal mellan SVT och staten – inte blir föremål för omförhandlingar. Det är vad skrivningen innebär. Det innebär att vi har Rapport i TV 2 och Aktuellt i Kanal 1. Så kommer det att vara även i fortsättningen.

Med detta vill jag sammanfattningsvis än en gång konstatera att vi vidgar decentraliseringen genom att lägga mer produktion ute i landet i avtalet och vi ger större inflytande till distrikten. Det står i motsats till centralisering.

Anf. 48 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik

Värderade talman! Tyvärr har Åke Gustavsson i så fall missuppfattat detta med Aktuellt och Rapport. Det är inte samma text som står i 10 §. Nu sänder t.ex. Rapport till tittarnas förtjusning på eftermiddagarna i Kanal 1. Enligt det beslut vi nu skall fatta får de inte göra det. Med den regel som nu gäller enligt 10 § finns den möjligheten. Tyvärr har Åke Gustavsson missuppfattat det.

Man behöver inte bli så arg över detta med pampvälde att man låter vattenflaskorna vina genom luften. Jag uppfattar faktiskt detta att man styr beslutsfattandet till så få människor som möjligt som pampvälde. Det är kanske ett onödigt hårt ord, men det blir så i det här fallet.

Åke Gustavsson säger att distrikten skall få ett ökat inflytande. Vad spelar det för roll när *en* person bestämmer vad som skall sändas och när det skall sändas? Hur kan man påstå att det är en ökad frihet när *en* bestämmer friheten? Det är ju dubbelt så stor frihet om *två* bestämmer friheten. Nu finns det ingen vattenflaska i vägen så nu vågar vi släppa fram Åke Gustavsson igen.

Anf. 49 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Ibland känns det som när man talar till tomma flaskor som skramlar när jag talar till Carl-Johan Wilson. Jag har två eller tre gånger citerat vad utskottets majoritet säger. Jag skall ta det en gång till, och då möjligen något saktare än förra gången. Vi säger: ”*dels* att distrikten skall ha minst samma självständighet i programbesluten som i dag, *dels* att distrikten skall ha större möjlighet än i dag att påverka SVT:s utbud —, *dels* att distrikten skall ges större möjligheter än hittills att påverka företagsledningsfrågor, *dels* att samtliga distrikt skall producera allmän television”.

Hur man av detta kan dra slutsatsen att det är en koncentration av makten till *en* person, som dessutom är pamp som Carl-Johan Wilson uttryckte det, är för mig en gåta. Dessutom sade jag i mitt anförande – jag tycker faktiskt att det är en viss signal – att den inriktning som utskottet markerar här faktiskt är en fingervisning om inriktningen av ett nytt avtal *dels* när det gäller kravet på en skärpning av produktionen ute i landet, *dels* när det gäller just decentraliseringen. Det innebär inte bara ett krav på Sveriges Television utan det innebär även ett krav på public service-verksamheten. Om Carl-Johan Wilson ursäktar tror jag faktiskt att Miljöpartiet och Socialdemokraterna har en sammanfallande

syn på den punkten. Det hade varit trevligt om Carl-Johan Wilson också hade haft det.

Anf. 50 GUNNAR HÖKMARK (m) replik

Herr talman! Jag sade tidigare att det här visade att Socialdemokraterna har dragit Miljöpartiet vid näsan i förhandlingarna. Man har fått med dem på vagnen genom att lyfta fram saker som ändå är på väg. Men faktum är att det sedan Åke Gustavsson varit uppe visar sig vara än mer allvarligt.

Han klargjorde att den teknikutveckling som sker runt om i världen och i det svenska samhället i dag nu skall göras genom att man lyfter pengar från programproduktionen till tekniken. Det handlar tydligen om ett belopp på 400 miljoner kronor, enligt den något vaga beskrivning som Åke Gustavsson gav. Samtidigt slår man igen programverksamheten. Man kan inte hävda att detta är ett särskilt gott utnyttjande av licensbetalarnas pengar. Det innebär mindre utrymme för programverksamhet än vad som hade varit fallet i varje annat läge, trots att vi vet att det pågår en omfattande utveckling av den digitala tekniken.

Det andra som socialdemokraterna har uppnått är rätt anmärkningsvärt. De har fått en miljöpartist att här i riksdagen säga att decentralisering ger mer byråkrati medan sammanslagning och koncentration ger mindre. Nu är varken Åke Gustavsson eller jag organisationskonsulter, men jag kan försäkra att om det är någonting som är entydigt runt om i världen är det att decentralisering ger mindre byråkrati. Ni ökar koordineringen och centraliseringen i Stockholm.

Anf. 51 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Jag skall väl inte vara alltför våldsam i min polemik med Gunnar Hökmark eftersom han normalt sett inte följer kulturutskottets arbete särskilt mycket.

Han presenterar detta med teknikutvecklingen som om det var en aha-upplevelse för honom, som om det var något nytt. Detta är ingenting nytt. Det anmäldes redan i budgetpropositionen. På sidan 140 i budgetpropositionen skriver det föredragande statsrådet: "Regeringen föreslår att detta positiva balanserade resultat bör kunna användas i huvudsak till ny teknik inom radio- och TV-området. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan." Det är det ena.

Det andra är att såväl Sveriges Radio som Sveriges Television har förutsatt att av sin budget sätta av en viss del till ny teknik. Man har, har det sagts mig, gått ner något när det gäller investeringar beroende på att man är orolig för att man inte klarar det. Det gäller mycket pengar.

Genom detta vill Socialdemokraterna och Miljöpartiet medverka till att public service-företagen blir ledande när det gäller satsningarna på den nya tekniken. Det är ganska viktigt.

Slutligen sade Gunnar Hökmark i sitt inledningsanförande – jag hade inte tid att polemisera mot det då – att Socialdemokraterna nu hastar igenom ett beslut. Det är inte sant. Låt mig snabbt dra tidsplanen för vad som har hänt.

Budgetpropositionen lades fram i januari. Det var sedan allmän motionstid. Utskottet har mottagit skrivelser. Ett enhälligt utskott beslöt den 1 februari att anta den arbetsplan som vi sedan i huvudsak har arbetet efter. Den första föredragningen av ärendet gjordes den 28 mars. Vi har haft träff med chefen för Sveriges Television och med chefen för Sveriges Radio. Vi har mottagit ett antal skrivelser. Vi har behandlat ärendet den 6 april, den 20 april, den 25 april och den 27 april, och vi justerade betänkandet den 4 maj.

Under de omkring fem månader som vi har handlagt ärendet tycker jag faktiskt att vi har handlagt det ganska ordentligt.

Anf. 52 GUNNAR HÖKMARK (m) replik

Herr talman! Jag skall be att få tacka Åke Gustavsson för klarspråket. Han sade precis det som jag påpekade för miljöpartisterna innan: Det stod redan i budgetpropositionen.

Det är mycket skickligt. Ni har fått glada stolta miljöpartister att gå med på en sammanslagning av kanalverksamheten i utbyte mot att de får vara med på det som redan tidigare stod i budgetpropositionen.

Det som jag sade när jag pekade på frågan om den digitala tekniken, Åke Gustavsson, var att det är en process och en utveckling som sker. Om man blickar runt i det svenska mediasamhället ser man att de nya radio- och TV-stationerna faktiskt har bidragit till en mycket snabb förnyelse av hela radio- och TV-tekniken. Inte minst TV 4 har med sitt nya hus bidragit till att föra tekniken framåt.

Det behöver man inte använda stora summor programpengar för. De hade man kunnat använda till att i detta läge behålla mångfalden.

Jag vill bara säga en sak när det gäller utblicken inför framtiden. Åke Gustavsson har under en tioårstid debatterat mediefrågor i denna riksdag. Varje gång har han sagt att Moderaterna står ensamma. Det gjorde han när vi sade att det skulle vara frihet för videogram, när vi sade att vi kunde tänka oss reklam i TV, när vi sade att man skulle släppa på monopolet och när vi sade att man skulle ha fri radio.

Om Åke Gustavsson besinnar vilka insatser han gjort i de senaste tio årens mediedebatter skulle han vara litet mer ödmjuk inför framtiden och kanske också inse att det har sin poäng att diskutera hur public service kan utvecklas mer mot kvalitet och mindre mot försvar av dominansen. Det vore bra för hela det svenska medielandskapet och det svenska samhället.

Anf. 53 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Jag skall med djupt beklagande bekänna att jag har gjort en allvarlig miss i bedömningen av de borgerliga partierna. Jag kunde aldrig drömma om att Centerpartiet skulle gå med på att auktionera ut tillstånden för lokalradion.

Anf. 54 TREDJE VICE TALMANNEN

Repliken gäller Gunnar Hökmark.

Anf. 55 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Däremot hade jag insett att Gunnar Hökmark skulle tycka att det var naturligt att låta yttrandefriheten i radion gå på auktion i Sverige. Det var en miss jag gjorde.

Nu hoppas jag inte att jag får fel när det gäller utförsäljningsfrågan. Jag hoppas och tror att Moderaterna kommer att stå ensamma när det gäller utförsäljningen av TV 2 – av de övriga public service-företagen. Men det är andra som avgör om jag får rätt eller fel.

Jag vill också kommentera det Hökmark sade om att Åke Gustavsson med sitt inlägg, där propositionen citerades, bekräftar att Miljöpartiet har blivit lurat. Jag är glad att Hökmark har uppmärksammat vad som står i propositionen.

Detta innebär ur vår synpunkt sett – jag tror också att det är så för Miljöpartiets del – en markering och en precisering av hur ett beräknat överskott på i storleksordningen 400 miljoner skall kunna användas för att public service-företagen skall kunna vara i frontlinjen när det gäller den nya tekniken.

Det är den process som sker, men det är inte dumt om vi under den processen kan medverka till att public service-företagen får goda förutsättningar för att ligga i spetsen när det gäller den utvecklingen.

Anf. 56 MARIANNE ANDERSSON (c) replik

Herr talman! Åke Gustavsson beskrev hur lång tid processen har tagit och sade att beslutet är väl förberett. Men man kan inte påstå att de sista förslagen och besluten har tagit lång tid. Det är ju sådant som vi får presenterat för oss här och nu.

Det finns, som mycket riktigt har sagts, en del beskrivet om detta i budgetpropositionen. Men jag vidhåller det som jag sade tidigare: En bättre väg att gå hade varit att sätta tryck på publicservice-företagen när det gäller att utnyttja ny teknik, i stället för att göra den rockad med pengar som man gör nu.

Åke Gustavsson säger också att det är en fingervisning om ett nytt avtal. Nu har man faktiskt bestämt en massa saker. Man har bestämt om en omförhandling av paragrafen om TV-strukturen. Man har föregripit avtalet. Jag tycker att det är helt fel väg att gå. Vi var överens om att tillsätta en parlamentarisk beredning och om att vi skall arbeta tillsammans.

Åke Gustavsson säger också att han är väldigt noga med att det skall vara en bred uppslutning omkring public service. Det vill vi allihop. Men man föregriper vissa saker på detta sätt.

Jag kan inte förstå hur det kan innebära mer mångfald att ha en företagsledning än att ha två. Det begriper jag inte.

Vi hörde från Åke Gustavsson att televisionen – jag tror att det var televisionen – hade fått kritik för bristande effektivitet i sin ledning. Jag hoppas att Åke Gustavsson kan upprepa vad det var för kritik som hade kommit när det gäller ledningsfunktionen.

Man måste kunna ställa krav på att ledningen effektiviseras, oavsett förändringar av avtal. Det har inte med avtal att göra, menar jag.

Anf. 57 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! För det första vill jag kommentera det Marianne Andersson sade om omförhandling av avtalet. Socialdemokraterna och Centerpartiet har under pågående avtalsperiod gentemot Sveriges Television tagit initiativ, utan särskilt brev från Sveriges Televisions styrelse, till en förändring av avtalet. Det gällde, och det gäller fortfarande, att ge Sveriges Television möjlighet att finansiera en del av sin verksamhet med sponsring.

Det var roligt att på den punkten få samarbeta med Jan Hyttring, som då var Centerpartiets företrädare. Jag hoppas att vi inför ett nytt avtal skall kunna ha ett gott samarbete också med Centerpartiet, oavsett om det blir med Marianne Andersson eller någon annan.

Eftersom det var en missuppfattning från Marianne Anderssons sida skall jag inte polemisera mer när det gäller ineffektiva företagsledningar. Vad jag refererade till var en konsultrapport som hade gömts undan någonstans men som dock kom fram i offentligheten genom en artikel i Veckans Affärer i dag. Det var Sveriges Radios ledning som kritiserades för ineffektiv organisation. Det gällde alltså inte Sveriges Television.

Men Sveriges Radio har inte begärt omförhandling. Jag hoppas att de kan vidta åtgärder utan att för den sakens skull begära en omförhandling, men det är upp till dem att avgöra.

Anf. 58 MARIANNE ANDERSSON (c) replik

Herr talman! Jag vill också ta upp frågan om distriktens produktion. 50 % av programmen produceras nu av distrikten. Vi säger i ett särskilt yttrande att den nivån kan upprätthållas utan att man omförhandlar.

När man går in i en beredning inför ett nytt avtal gäller det att öka den procentsatsen och kanske gå upp till 60 % i stället. Det tycker jag att man skall jobba med inför framtiden. Nu är det faktiskt 50 %, och det bör inte bli någon förändring.

Jag har fortfarande inte fått någon förklaring till att man anser att det blir mer mångfald i public service med en företagsledning i stället för två.

Anf. 59 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Jag vill fråga varför Marianne Andersson inte gick med på att redan nu skriva in i avtalet att 50 % i stället för 40 % av programmen skall produceras ute i landet. Det är för mig en gåta. Man talar väl om produktionen ute i landet, men man ger sådana förutsättningar att de inte har möjlighet att satsa. Det är det ena.

Det andra gäller företagsstrukturen och administrativ ledning. Det handlar om vilket ansvar man lägger på respektive producent, respektive distrikt, osv. Nu har jag ett antal gånger för Carl-Johan Wilson och även i mitt huvudanförande redogjort för vad det innebär. Sveriges television får leva upp till de förutsättningar som vi har angett i utskottsbetänkandet på de punkterna. Jag tror mig också veta att det kommer att göra det.

Anf. 60 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik

Herr talman! Jag har tre frågor till Åke Gustavsson.

Den första frågan är: Om ni inte hade gjort upp med Miljöpartiet, hade då radio och TV fått mindre pengar?

Den andra frågan, eller påståendet: Jag har inget emot att precisera användningen av ett eventuellt överskott i Rundradiofonden så att byråkratin minskar och distrikten stärks. Det hade vi väl ändå kunnat göra senare i utskottet?

Den tredje frågan: Enligt propositionen krävs en rad förutsättningar för att vi skall få de pengar som ni socialdemokrater vill precisera användningen av tillsammans med Miljöpartiet. Om nu inte dessa förutsättningar uppfylls, blir då inte uppgörelsen värdelös?

Anf. 61 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Fru talman! Jag vill först säga till Charlotta L Bjälkebring att när det gäller avtalet beklagar jag verkligen att Vänsterpartiet hoppade av det som jag uppfattade som en överenskommelse på dessa punkter.

Jag hoppas också att ni hittar hem igen. Att fortsätta att slåss på barrikaderna som Gunnar Hökmark står på om utförsäljning av Sveriges television osv. kanske inte är så trevligt för Vänsterpartiet.

När det gäller avtalet handlar det om allvarliga saker. Det gäller att skapa förutsättningar för Sveriges television att kunna spara 350 miljoner kronor genom att inte ha den låsta kanalstrukturen. Det hade varit ganska rimligt för Vänsterpartiet att acceptera, allra helst som man lägger en ökad betoning på produktion ute i landet.

Anf. 62 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik

Herr talman! Jag vill bara konstatera att jag inte får svar på mina frågor. Jag kan repetera dem.

Om ni inte hade gjort upp med Miljöpartiet, hade då radion och TV:n fått mindre pengar? Enligt propositionen krävs det en rad förutsättningar för att pengarna skall komma till stånd. Om inte dessa förutsättningar uppfylls, blir då inte uppgörelsen värdelös?

Jag vill också säga till Åke Gustavsson att det inte spelar någon roll med vilka partier som Vänsterpartiet gör upp. Det handlar om politik. För oss är det viktigt att värna om public service-företagen.

Om vi hade kunnat träffa en uppgörelse, Åke Gustavsson, hade vi också kunnat ge mer pengar till public service-företagen. Det hade bl.a. kunnat ske genom den kompromiss som de borgerliga och Vänsterpartiet gjorde i utskottet.

Anf. 63 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Jag vet ingenting om de kompromisser som Vänsterpartiet gör med de borgerliga partierna i utskottet. Jag vet inte riktigt vad Charlotta L Bjälkebring syftar på där.

Jag går till frågorna. Det gäller frågan om mer eller mindre pengar till radio och television. Hur mycket pengar som kommer till public service-verksamheten avgörs av licensbetalarnas antal och av TV-avgiftens storlek. Det är de två komponenter som avgör detta. Hur det

påverkas av uppgörelsen vet jag inte. Man kan hoppas att människor tycker att det är positivt att vi därmed möjligen får fler licensbetalare. Jag skall inte spekulera i det.

Charlotta L Bjälkebring frågade: Om förutsättningarna inte uppfylls, blir det då ingenting av med det? Min poäng med uppläggningsen av detta är att vi skapar förutsättningar för att kunna få fram pengar till en CD-teknik.

Det är ett viktigt motiv också från regeringens utgångspunkter när det gäller finansiering av verksamheten. Det överskott som kan bli på rundradiokontot kan användas till investeringar i CD-tekniken. Det är det som är tanken.

Anf. 64 FANNY RIZELL (kds)

Herr talman! Det är en intressant och engagerad debatt. Jag kanske börjar i en ointressant ände.

Vi kristdemokrater har sagt ja till de besparingar som regeringen har föreslagit. Det är inte särskilt populärt med besparingar, och man blir inte populär av att spara. Men vi tycker ändå att det är viktigt att det görs. I jämförelse med när det dras in och sparas på andra håll i samhället i dag, inom barnomsorg, äldreomsorg och annat, finns det i varje fall en viss förståelse för detta hos allmänheten. Det kan man inte säga om alla besparingar vi gör.

Radio och TV är viktiga för allmänhetens möjligheter att hålla sig informerad, och de är viktiga för demokratin. Det har understrukits här av flera talare. Jag tänker därför inte bli långgrandig. Jag beklagar att vi inte kunde komma fram till en gemensam satsning att hjälpa TV att komma över den besvärliga perioden tills avtalet går ut.

Under den period då den parlamentariska beredningen skall arbeta hade det varit bra att kunna åstadkomma ett visst lugn. Det finns risk att beredningen annars känner sig litet stressad. Vi ville inte att avtalet skulle omförhandlas.

Det är viktigt med två nyhetsredaktioner för att nyhetsförmedlingen inte skall bli likartad. Vi behöver olika perspektiv i bevakningen av nyheterna. Det är viktigt att distrikten får arbeta och förmedla nyheter utifrån landet.

Jag vill i sammanhanget beröra frågan om utförsäljningen av TV 2, som Åke Gustavsson nämnde. Det finns inget som säger att något av partierna har bundit sig för det. Jag vet att vi kristdemokrater klart och tydligt säger att vi inte är för en utförsäljning av TV 2.

Vi kristdemokrater tycker att kompromissen är bra just därför att de ett och ett halvt år som finns kvar av avtalsperioden kunde förflyta litet lugnare för TV:n och radion, och i första hand för TV:n. Man skulle kunna hitta arbetsformer som fungerade.

Det är viktigt att vi kan behålla den public service vi har. Det tror jag att alla än ense om, men vi har olika sätt att nå det. Vi kanske skulle försöka litet mera att nå överenskommelser. Det hade inte varit någon katastrof om vi kommit överens om detta.

Jag tror att allmänhetens syn på vårt sätt att arbeta i riksdagen skulle ha stärkts om alla partier hade kunnat flytta pengarna från rundradio-

Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten

kontot till TV att arbeta med under dessa ett och ett halvt år. Beredningen hade fått arbeta i lugn och ro, och vi hade fått ett bra avtal nästa gång. Men vi får göra vad vi kan under rådande omständigheter.

Jag har flera yrkanden. Men för tids besparande yrkar jag bara bifall till reservation 12.

Anf. 65 CARL-JOHAN WILSON (fp)

Värderade talman! Miljöpartiet och Socialdemokraterna är tydligen överens om att fullfölja dessa ärenden till beslut, som det har sagts här i dag. Därför är det ingen poäng med att försöka ordna någon ytterligare bearbetning av ärendet genom att remittera det tillbaka till kulturutskottet.

Vi har i kulturutskottet en mycket god stämning och som regel ett gott samarbete, mycket tack vare Åke Gustavssons sätt att sköta ordförandeskapet – när han inte har tillgång till vattenflaskor så nära som här som han kan slänga omkring sig, som den som just gick omkull!

Vi lyckas i regel hantera de flesta ärenden med mycket god stämning och sämja. Men någon gång måste man acceptera att det tänder till och att man markerar tydliga skillnader. Nu har vi kommit fram till att ett nytt avtal skall komma så småningom. Det är vi alla överens om. Vi är överens om att en beredning skall göras. Ändå förordar Åke Gustavsson att det beslut som skall diskuteras i den beredningen skall fattas redan nu.

Det är sådant, Åke Gustavsson, som kallas för pampvälde. Jag vet att Åke Gustavsson inte vill bli kallad för pamp. Men om man i ett ärende betar sig så att alla andra tycker att det är pampfasoner, då får man i all vänlighet acceptera att det betraktas på det sättet.

Att redan nu fatta beslut om en viktig del av det som vi skall fatta beslut om efter beredningen, tycker jag är att föregripa den här beredningen.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Åke Gustavsson som jag önskar att han skall svara på. Det gäller Aktuellt- och Rapportredaktionernas sändningar. I nuvarande avtal står det bara att Sveriges Television skall ha separata nyhetsredaktioner för de två kanalerna. Det innebär bara att det skall finnas redaktioner. Hur de skall sända framgår inte av den här paragrafen. De sänder nu i varsin kanal.

Nu har vi beslutat enligt majoriteten, som består av Socialdemokraterna och Miljöpartiet, att de inte får sända i varandras kanaler. Är det verkligen avsikten med detta förslag, Åke Gustavsson? Är det mångfald?

Anf. 66 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Jag skall bidra till mångfalden, åtminstone i den här debatten. 10 § i avtalet mellan Sveriges Television och staten säger att SVT skall ha separata nyhetsredaktioner för de två kanalerna. Även Text-TV-verksamheten skall ha en separat nyhetsredaktion. Regionala nyhetssändningar skall förekomma i minst samma omfattning som under verksamhetsåret 1992. Detta är nu gällande avtal.

Utskottet skriver följande: "De två existerande nyhetsredaktionerna bidrar till att upprätthålla en mångfald som är av största betydelse för yttrandefriheten. Det är därför angeläget att de båda redaktionerna finns kvar. I konsekvens härmed anser utskottet — — — att det är angeläget att konkurrensen mellan de två redaktionerna kan bibehållas. Utskottet är således inte berett att aktualisera frågan om en ändring i avtalet mellan staten och SVT i detta avseende.

Nuvarande § 10 ligger alltså fast. Ingen ändring skall ske i det avseendet. Det är inte riksdagens uppgift att tolka avtal och beslut som är fattade. Det är andras uppgift att göra det. När jag har fått frågan har jag svarat att detta inte innebär någon förändring i dessa avseenden. Det finns två kanaler. I ett antal fall kan man samarbeta, t.ex. när det gäller utlandskorrespondenterna. Man kan samarbeta om tekniken osv. Principiellt är det ingen ändring. Det tror jag är viktigt att göra klart.

Anf. 67 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik

Värderade talman! Jag vill ändå upprepa min fråga till Åke Gustavsson. På s. 16 i betänkandet står att den ena nyhetsredaktionens produktion skall sändas i den ena sändningskanalen och den andra nyhetsredaktionens produktion i den andra sändningskanalen. Det kan inte uppfattas på annat sätt än att det som nu sker, nämligen att Rapport sänds på eftermiddagen i kanal 1, inte kan fortsätta enligt det här beslutet.

Skall man inte bry sig om de raderna i betänkandet, Åke Gustavsson? Med nu gällande avtal kan man sända som man nu gör. Om dessa fyra rader skall gälla, vilket Åke Gustavsson inte kommenterade, går det inte. Vad är det som gäller? Gäller avtalet eller gäller de fyra raderna? Om man skall få sända som man gör i dag trots att de fyra raderna gäller borde vi ta bort dessa rader. Jag skulle i så fall vilja uppmuntra Åke Gustavsson att begära att vi stryker de fyra raderna i majoritetens beslut. Man kan också bifalla reservation 12, som skulle rädda hela ärendet.

Anf. 68 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik

Herr talman! Det är möjligt att vi har varit övertydliga på den här punkten, när det gäller det Carl-Johan Wilson refererade till. Jag tror förvisso inte det, men det är möjligt. Jag säger detta för att undvika missförstånd.

§ 10 i nu gällande avtal mellan staten och Sveriges Television skall självfallet inte bli föremål för omförhandling. Det är ett rakt och klart besked till Carl-Johan Wilson och eventuellt någon annan som lyssnar på det här.

Anf. 69 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik

Värderade talman! För den händelse någon bryr sig om vad som står i våra beslut vill jag rätta till det här. Det står tydligt att man inte skall få sända Rapport i kanal 1 eller Aktuellt i kanal 2. Jag föreslår här, om det är parlamentariskt möjligt, att de fyra rader på s. 16 utgår ur riksdagens beslut. Det gäller följande stycke: "De nyheter som de

båda separata nyhetsredaktionerna producerar skall sändas på det sättet att den ena nyhetsredaktionens produktion skall sändas i den ena sändningskanalen och den andra nyhetsredaktionens produktion i den andra sändningskanalen.”

Om det är möjligt, skulle situationen räddas. Då kan man fortsätta att sända som man gör i dag. I annat fall kan jag inte uppfatta det på något annat sätt än att Rapport får sluta att sända kl 16.00 i kanal 1 när beslutet vinner laga kraft.

Anf. 70 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Jag tycker att det här senaste inlägget från Carl-Johan Wilson var mycket klagande. Det visar att det initiativ och förslag som inte fanns i kulturutskottet när frågan debatterades där inte finns nu heller i kammaren. Ändå har det förts en kampanj veckovis från bl.a. Carl-Johan Wilsons sida om att man skulle kunna få fram 80 eller 100 miljoner och göra någon affär av det. Man försöker påskina att vi som var emot besparingarna, och fortfarande är det, inte ställde upp för public service på det här sättet.

Det är helt uppenbart att det inte finns något förslag från Carl-Johan Wilson, borgerligheten eller vänstern i det här fallet – åtminstone inget gemensamt förslag. Det har inte funnits tidigare heller. Det var ett falskt dubbelspel från början till slut.

Anf. 71 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik

Värderade talman! Detta skall man behöva höra från en som inte har varit med vid behandlingen av ärendet förrän i dag. Det är häpnadsväckande.

Peter Eriksson var inte närvarande i utskottet, men Miljöpartiet presenterades av Ewa Larsson. I utskottet förde Gunnar Hökmark från Moderaterna fram ett förslag från alla partier, förutom Miljöpartiet och Socialdemokraterna, som innebar ett tillskott till Sveriges Radio och Television på 100 miljoner kronor. När det då blev klart att det inte fanns gehör för detta från Miljöpartiet fanns det ingen anledning att krångla med några nya formuleringar. I dag stod Gunnar Hökmark här och erbjöd Miljöpartiet att ställa upp på 60 miljoner till Sveriges Television.

Kom inte och säg att förslagen inte har ställts. Varför diskuterar vi här och varför lägger vi fram förslag om Miljöpartiet inte förstår när det föreligger förslag? Det har funnits utmärkta möjligheter för Miljöpartiet att ställa upp på ökat stöd till Sveriges Radio och Sveriges Television.

En möjlighet återstår, nämligen att stödja reservation 7 från Folkpartiet. Därigenom skulle hälften av det som ni önskar uppnås. Genom att stödja Socialdemokraterna som ni nu har gjort uppnår ni inte någonting av det som ni från början hade önskat.

Anf. 72 PETER ERIKSSON (mp) replik

Herr talman! Carl-Johan Wilson har hållit på med ett dubbelspel och utnyttjat och använt det för att bl.a. smutskasta Ewa Larsson i ut-

skottet. Carl-Johan Wilson sade att stämningen i utskottet är bra. Men det här är sanningen. Det har drivits en bred kampanj för att försöka utmåla Miljöpartiet som något slags dödgrävare när det gäller public service. Ni har skött det här på ett något osmakligt sätt.

Sanningen är att trots att det i kompletteringspropositionen inte fanns någon som helst skrivning om detta och trots att det fanns stor risk för att överskottet och balansen från rundradiofonden inte skulle komma till nytta för public service, har vi lyckats gräva fram de här pengarna och fått det klart preciserat. Därmed har vi fått ett tillskott till Sveriges Radio och Sveriges Television som ger dem möjlighet till bättre konkurrenskraft och bättre kvalitet när det gäller programverksamheten i framtiden.

Anf. 73 MARIANNE ANDERSSON (c)

Herr talman! Jag tycker att det är synd att vi använder ord som osmakligt i den här debatten. Det är synd att Peter Eriksson som, som sagt, inte har varit med vid behandlingen använder den här tonen i debatten.

Jag begärde ordet när Åke Gustavsson sade att vi som står bakom det här kompromissförslaget skulle slåss på barrikaderna för utförsäljning av TV 2. Det var andemeningen i vad Åke Gustavsson sade för en stund sedan.

Så är det inte. Den åsikten har inte vi. På något sätt blandar man ihop korten när man påstår att bara för att vi inte vill ha en ledning för de två kanalerna skulle vi vilja sälja ut TV 2. Men så är inte fallet. Vi bestämmer naturligtvis här hur det skall vara med den saken. Det finns absolut ingen sådan majoritet.

När det gäller distriktens andel av produktionen går Åke Gustavsson tillbaka till en mängd gamla uppgörelser och kompromisser som har gjorts tidigare, för att slippa diskutera dagens frågor. Jag hoppas också på att vi skall kunna ha ett bra samarbete och att vi i beredningen kan komma fram till att minst 60 % skall produceras i distrikten. Det skulle kunna vara bra.

Sedan säger Åke Gustavsson att ekonomin i public service-företagen beror på licensbetalarna. Det gör det naturligtvis, men det beror också på om regeringen drar in pengar från rundradiokontot eller inte. Det finns alltså litet annat i detta också.

Jag vidhåller att det är synd att vi beslutar så mycket först och bereder sedan. Det skulle ha varit den omvända ordningen.

Anf. 74 ÅKE GUSTAVSSON (s)

Herr talman! Jag skall inte ta upp någon större polemik så här i slutet av debatten. Jag skall bara säga att jag hoppas och tror, Marianne Andersson, att vi i beredningen skall kunna ena oss ganska hyggligt när det gäller riktlinjerna. Hoppas gör jag, därför att det har ett så starkt värde i sig att de politiska partierna är någorlunda brett överens om förutsättningarna för public service-företagens verksamhet. Tror gör jag, inte framför allt därför att jag är från Jönköping, utan därför att jag vet att Centerpartiet och Socialdemokraterna när det gäller synen på

public service-företagen – med några undantag; detta är ett som vi diskuterar i dag – i allmänhet har varit hyggligt överens. Därför kan vi möjligen förena oss i den förhoppningen och den tron.

Anf. 75 MARIANNE ANDERSSON (c)

Herr talman! Det som Åke Gustavsson sade sist stämmer; vi har varit ganska hyggligt överens. Det är därför som jag tycker att det är synd att man nu föregriper beredningen på det här sättet. Det hade varit bättre om vi hade kunnat gå in i beredningen förutsättningslöst och kommit fram till överenskomelser. Jag beklagar att det är på det här viset.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 7 §.)

6 § Lag om vissa personregister för officiell statistik m.m.

Föredrogs

Finansutskottets betänkande 1994/95:FiU24

Lag om vissa personregister för officiell statistik m.m. (prop. 1994/95:200)

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 7 §.)

7 § Digitala ljudradiosändningar

Föredrogs

Konstitutionsutskottets betänkande 1994/95:KU47

Digitala ljudradiosändningar (prop. 1994/95:170)

Anf. 76 NILS FREDRIK AURELIUS (m)

Herr talman! Efter den här livliga och intressanta debatten mellan företrädare för kulturutskottet kommer vi till ett annat medieärende, som dock av speciella skäl har hamnat i konstitutionsutskottet. Det blir kanske inte fullt så roliga, utan endast mycket seriösa, allvarliga inlägg.

Enligt regeringens förslag skall digitala ljudradiosändningar inledas fr.o.m. hösten 1995. Den nya digitala tekniken, DAB-tekniken, har mycket stora förtjänster i jämförelse med den traditionella analoga tekniken, och det är bra att den nu börjar tillämpas i detta sammanhang. Så långt är allting gott och väl.

Det kontroversiella i förslaget ligger i stället i principerna för fördelningen av frekvenserna. Det kan inte vara rimligt att Sveriges Radio får en dominans också på det digitala sändningsområdet.

Den tekniska utvecklingen har gjort att de rent fysiska begränsningar som tidigare kunde motivera att sändningstillstånden fördelades och reglerades politiskt är borta eller på väg att försvinna. Nu finns det

alltså plats för många i etern. Man kan tyvärr konstatera att den politiska utvecklingen ligger steget efter. Majoriteten i utskottet är fortfarande övertygad om att det är bäst att frekvenserna fördelas av regeringen, så att det kan bli, som det heter, balans när det gäller innehåll och medverkande företag.

Utskottsmajoritetens förslag att Radio- och TV-verket skall rekommendera regeringen vilka programföretag som skall få tillstånd är olämpligt, eftersom det markerar en återgång till politiken att det är den offentliga makten som skall avgöra vilka företag som skall få sända radio. I stället bör de digitala frekvenserna fördelas på samma sätt som skedde med frekvenserna för den nuvarande privata lokalradion, dvs. genom ett öppet auktionsförfarande. Att public service-företagen får ha högst två frekvenser, som skall vara rikstäckande, menar vi också bättre främjar konkurrens, mångfald och utveckling och därmed ytterst den så viktiga yttrande- och informationsfriheten.

Herr talman! Detta är bakgrunden till de två reservationer som finns fogade till betänkandet. För tids vinnande yrkar jag endast bifall till reservation 1.

Anf. 77 CATARINA RÖNNUNG (s)

Herr talman! Jag vill först uttrycka min stora glädje och tillfredsställelse med att digital sändningsteknik introduceras i vårt land och att försökssändningar för ljudradio kan komma i gång så tidigt som hösten 1995.

Fullt utbyggd kommer den att ge obegränsat utrymme för *alla* som önskar sända. Vidast möjliga yttrandefrihet, utan tekniska begränsningar i etern, är därmed nådd – ett stort framsteg i vår demokrati.

Ytterligare fördelar är att den tekniska ljudöverföringen i radio förbättras avsevärt och att störningar från närliggande stationer försvinner.

Den digitala tekniken är inte begränsad till ljud. Bilder, TV och data går att överföra.

Det kommer naturligtvis att ta viss tid innan sändarnäten byggts ut och till dess att de nya radiomottagarna blir tillräckligt billiga och därmed allmän egendom.

Försöksverksamhetens övergripande mål är att gynna konkurrens och mångfald vad gäller programverksamheten. Den skall givetvis stå öppen för Sveriges Radio – men också för kommersiella radiostationer.

Ett annat mål är att sändarnäten skall kunna byggas ut till rikstäckning. Inledningsvis skall sändningar ske i storstadsområdena. Samtidigt skall även platser ute i landet få tillgång till den nya tekniken.

Regeringen fördelar tillstånden enligt radiolagen på förslag av myndigheten Radio- och TV-verket. Folkpartiet och Moderaterna slår i en reservation fast att fördelningsprinciperna inte är lagreglerade.

Jag vill bestämt hävda motsatsen. De är inte bara lagreglerade utan grundlagsreglerade. Enligt 1 kap. 9 § regeringsformen är regeringen skyldig att iaktta opartiskhet och saklighet vid tillståndsgivningen och enligt 3 kap. 2 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidast möjliga yttrande- och informationsfrihet.

Ett sändningstillstånd kan innebära att man kan få ett avsevärt försteg framför andra företag, heter det vidare i reservation 1. Men denna nackdel kommer man ju inte heller ifrån med det auktionsförfarande som Moderaterna och Folkpartiet förordar.

Vi – i majoriteten räknar jag in Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centern, som i den här frågan har ändrat sig – har tidigare mycket enträget påtalat att ett auktionsförfarande där pengar styr i praktiken har visat sig ha oönskade bieffekter i form av bulvan-köp och försök till nätverksbildningar.

Majoriteten anklagas för att vilja politisera tillståndsgivningen i radioverksamheten. Andra sätt än auktionsförfarande öppnar för godtycke och politisk bedömning, heter det i moderatmotionen – detta trots att de folkpartistiska och moderata reservanterna själva politiserar friskt. De är ute efter att med riksdagsbeslut begränsa public service-bolaget Sveriges Radios verksamhet. Detta företag skall ges högst två frekvenstillstånd.

I den moderata motionen talar man i klartext och anser att P3 och P4 skall säljas ut. Sveriges Radios uppdrag i allmänhetens tjänst skulle därmed bli kraftigt begränsat, genom att bara två smala kanaler blir kvar. Vi avvisar denna frekvensinskränkning, mot bakgrund av att det i propositionen så tydligt uttalas att det behövs en balans mellan Sveriges Radios sändningar och den kommersiella marknadens radioutbud.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Anf. 78 NILS FREDRIK AURELIUS (m)

Herr talman! Det vi är överens om är naturligtvis detta om att utnyttja den nya tekniken. Men inte bara det: Vi är faktiskt numera också överens om att det är bra med konkurrens och mångfald. Man kan säga att det klassiska socialdemokratiska monopolförsvaret är om icke helt borta, så väsentligen uttunnat.

Det som ändå skiljer oss åt är tolkningen och bedömningen av hur vi uppnår den önskvärda mångfalden. Är det verkligen troligt att det bästa för att uppnå denna mångfald är att regeringen, på förslag av Radio- och TV-verket, fördelar sändningstillstånd. Det måste ju ändå bli så att den gör det utifrån sina bedömningar – den har ju att bedöma vad som är bäst.

Catarina Rönning säger att det står i grundlagen att regeringen skall vara saklig och opartisk i det här sammanhanget. Det är riktigt, men man kan ändå inte komma ifrån att det är en politisk bedömning som sker. Regeringen är ju faktiskt ett politiskt organ. Den skall ta ställning till hur kriteriet program av olika karaktär skall tolkas.

Det går inte att komma ifrån att det till slut blir en politisk bedömning. Jag tycker därför att det är motsägelsefullt att först tala vamt för mångfald och konkurrens – vilket Catarina Rönning faktiskt gjorde, och det var bra – och sedan ändå stå fast vid ett förslag som innebär att makten över fördelningen ligger hos regeringen.

Anf. 79 CATARINA RÖNNUNG (s)

Herr talman! Innan regeringen beslutar om vilka sändningstillstånd som skall ges, så har en statlig myndighet – med den oväld en statlig myndighet antas ha – valt vilka intressenter som kan komma i fråga. Man har både regeringsformen och yttrandefrihetsgrundlagen som grund för sina bedömningar och ger ett underlag till regeringen att bestämma sig.

Även om man kan kalla det för en viss form av politisering att regeringen väljer vilka som skall få sändningstillstånd, så är den varianten att föredra framför ett auktionsförfarande där pengarna styr. Man har kommit fram till att just det här auktionsförfarandet i praktiken har skapat väldigt många nackdelar och att det också har snedvridit konkurrensen. Det har varit möjligt att göra bulvanköp. När det gällde Lokalradion i Norrköping köptes det ena tillståndet upp av Ny demokrati, och det andra tillståndet köptes upp av en bulvan till Nydemokraterna. Ny demokratis sändningar täckte hela Norrköping. Jag vet inte riktigt om de har kvar de här radiostationerna; jag har inte följt utvecklingen så noga.

Man kan inte säga att auktionsförfarandet skapar någon millimeterrättvisa. Tvärtom har det visat sig ge oönskade effekter i förhållande till vad som i propositionen och i riksdagens beslut sades skulle bli följden av auktionsförfarandet. Det finns ingen garanti för millimeterrättvisa, och det finns det för övrigt aldrig i något sammanhang.

Anf. 80 NILS FREDRIK AURELIUS (m)

Herr talman! Catarina Rönnung började med att tala vackert om konkurrens och mångfald, men sedan visade det sig ju här att hon egentligen knappast tycker att det fungerar så bra. Om nu t.ex. detta auktionsförfarande är så förfärligt dåligt, och om det finns så många oseriösa aktörer som vill in vid sidan av public service-företagen, då måste det bli svårt att över huvud taget släppa in några andra. Man måste väl ändå, vid sidan av de olika public service-företag som finns och kommer att finnas och som kommer att kunna utveckla den nya tekniken, också släppa fram andra företag utan att noggrant politiskt styra.

Den väsentliga skillnaden mellan oss är ändå just att hur man än vrider och vänder på saken, så är det slutligen ändå frågan om en politisk bedömning från regeringen av vilka andra företag som skall få sändningstillstånd.

Anf. 81 CATARINA RÖNNUNG (s)

Herr talman! Nu diskuterar vi försöksteknik med digitala sändningar. Den stora positiva idén med digitala sändningar, som jag varmt gillar, är att sådana debatter som den här mellan moderaterna och mig i fortsättningen kommer att bli överflödiga. Alla som vill ha sändningstillstånd kan så småningom få det i den fria etern, men dit har vi ännu inte nått.

Det skiljer sig också litet grand mellan oss och moderaterna när det gäller synen på Sveriges Radio. Även om vi inte alls har varit några

monopolister under en tid då andra medier kommit fram – tekniken har ju inte möjliggjort nya medier förrän på senaste tiden - så tycker vi att public service-verksamheten Sveriges Radio är något att vara rädd om. Vi har ett av världens bästa public service-företag. Jag tycker att den kapning ni vill göra i er motion genom att P 3 och P 4 skall försvinna, inte är en bra utveckling.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

KrU26 Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten

Mom. 3 (besparingskrav på de avgiftsfinansierade radio- och TV-företagen Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB samt Sveriges Radios utlandsprogramverksamhet)

1. utskottet

2. res. 2 (v, mp)

3. res. 3 (c)

Kammaren biträdde res. 2 med acklamation.

Huvudvotering:

221 för utskottet

33 för res. 2

36 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 135 s, 66 m, 4 c, 5 fp, 11 kds

För res. 2: 18 v, 15 mp

Avstod: 2 s, 1 m, 16 c, 16 fp, 1 mp

Frånvarande: 24 s, 13 m, 7 c, 5 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Per-Ola Eriksson (c) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 4 (medelsberäkningen för kalenderåren 1995 och 1996 för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamhet som bedrivs av Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB samt Sveriges Radios utlandsprogramverksamhet)

1. utskottet

2. res. 6 (c)

3. res. 7 (fp)

Förberedande votering:

40 för res. 6

21 för res. 7

229 avstod

59 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:
 213 för utskottet
 38 för res. 6.
 39 avstod
 59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet:	137 s, 67 m, 9 kds
För res. 6:	20 c, 18 v
Avstod:	21 fp, 16 mp, 2 kds
Frånvarande:	24 s, 13 m, 7 c, 5 fp, 2 mp, 4 kds

Mom. 9 (Sveriges Televisions distriktsproduktion och sändningarna av distriktsproducerade program, m.m.)

1. utskottet
2. res. 12 (m, c, fp, v, kds)

Votering:

153 för utskottet
 137 för res. 12
 59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet:	137 s, 16 mp
För res. 12:	67 m, 20 c, 21 fp, 18 v, 11 kds
Frånvarande:	24 s, 13 m, 7 c, 5 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FiU24 Lag om vissa personregister för officiell statistik m.m.

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU47 Digitala ljudradiosändningar

Mom. 1 (lagstiftning om fördelningsprinciperna)

1. utskottet
2. res. 1 (m, fp)

Votering:

202 för utskottet
 88 för res. 1
 59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet:	137 s, 20 c, 18 v, 16 mp, 11 kds
För res. 1:	67 m, 21 fp
Frånvarande:	24 s, 13 m, 7 c, 5 fp, 4 v, 2 mp, 4 kds

Mom. 2

Kammaren biföll utskottets hemställan.

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 1994/95:199 Konvention om social trygghet
mellan Sverige och Chile

1994/95:Sf24 av Gullan Lindblad m. fl. (m)

med anledning av skr. 1994/95:223 Överföring av forskningsresurser
från Försvarets forskningsanstalt till Militärhögskolan, m.m

1994/95:Fö11 av Göthe Knutson (m)

med anledning av förs. 1994/95:RR11 Riksdagens revisorers förslag
angående skyddsrumbyggandet

1994/95:Fö12 av Lennart Rohdin (fp)

1994/95:Fö13 av Åke Carnerö m.fl. (kds)

9 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställets

den 18 maj

1994/95:509 av *Ragnhild Pohanka* (mp) till statsrådet Leif Blomberg
om tidsbegränsade uppehållstillstånd

1994/95:510 av *Lennart Fremling* (fp) till miljöministern om hante-
ringen av utländska aluminiumburkar

1994/95:511 av *Carina Moberg* (s) till statsrådet Jörgen Andersson om
hyresgästers möjlighet att påverka ombyggnad

Frågorna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbproto-
koll tisdagen den 30 maj.

10 § Kammaren åtskildes kl. 12.59.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdet början t.o.m 5 § anf. 31
(delvis)

och av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

1 § Meddelande om information från regeringen	1
2 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 18 maj	1
UbU14 Anslag till Sveriges lantbruksuniversitet, m.m.	1
UbU11 Ny högskola i Stockholms län	2
FiU22 Frågor om offentlig upphandling (prop. 1994/95:153)	2
LU26 Investeringar i arrendejordbruket m.m.	3
LU28 Ändrade regler om ersättningsansvaret för oljeskador till sjöss.....	4
LU29 Märkning av skor	4
AU16 Ny föräldraledighetslag m.m.....	4
3 § Vissa lagförslag i anslutning till kontrolluppgiftsskyldighet m.m.	5
Skatteutskottets betänkande 1994/95:SkU42	5
(Beslut fattades efter 4 §.)	5
4 § Statens järnvägar	5
Trafikutskottets betänkande 1994/95:TU26	5
Anf. 1 BIRGITTA WISTRAND (m)	5
Anf. 2 SVEN BERGSTRÖM (c).....	8
Anf. 3 LENNART FREMLING (fp)	10
Anf. 4 SIV HOLMA (v)	11
Anf. 5 LENNART FREMLING (fp) replik.....	13
Anf. 6 SIV HOLMA (v) replik.....	13
Anf. 7 LENNART FREMLING (fp) replik.....	13
Anf. 8 SIV HOLMA (v) replik.....	14
Anf. 9 BIRGITTA WISTRAND (m) replik	14
Anf. 10 SIV HOLMA (v) replik.....	14
Anf. 11 BIRGITTA WISTRAND (m) replik	14
Anf. 12 SIV HOLMA (v) replik.....	14
Anf. 13 ELISA ABASCAL REYES (mp).....	15
Anf. 14 LENNART FREMLING (fp) replik.....	16
Anf. 15 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik.....	17
Anf. 16 LENNART FREMLING (fp) replik.....	17
Anf. 17 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik.....	18
Anf. 18 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	18
Anf. 19 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik.....	18
Anf. 20 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	19
Anf. 21 ANDRE VICE TALMANNEN.....	19
Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	19
Anf. 23 ELISA ABASCAL REYES (mp) replik.....	19
Anf. 24 ULRICA MESSING (s)	19
Anf. 25 BIRGITTA WISTRAND (m)	21

Anf. 26	ULRICA MESSING (s).....	22
Anf. 27	BIRGITTA WISTRAND (m).....	22
Anf. 28	ULRICA MESSING (s).....	22
Beslut.....		23
	SkU42 Vissa lagförslag i anslutning till kontrolluppgifts- skyldighet m.m.....	23
	TU26 Statens järnvägar	23
Beslut om samlad votering		24
5 § Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten		24
	Kulturutskottets betänkande 1994/95:KrU26	24
Anf. 29	GUNNAR HÖKMARK (m).....	24
Anf. 30	MARIANNE ANDERSSON (c).....	26
Anf. 31	CARL-JOHAN WILSON (fp).....	28
Anf. 32	CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v).....	30
Anf. 33	PETER ERIKSSON (mp).....	32
Anf. 34	GUNNAR HÖKMARK (m) replik.....	35
Anf. 35	PETER ERIKSSON (mp) replik.....	35
Anf. 36	GUNNAR HÖKMARK (m) replik.....	36
Anf. 37	PETER ERIKSSON (mp) replik.....	36
Anf. 38	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	36
Anf. 39	PETER ERIKSSON (mp) replik.....	37
Anf. 40	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	37
Anf. 41	CARL-JOHAN WILSON (fp) replik.....	38
Anf. 42	PETER ERIKSSON (mp) replik.....	38
Anf. 43	CARL-JOHAN WILSON (fp) replik.....	38
Anf. 44	PETER ERIKSSON (mp) replik.....	39
Anf. 45	ÅKE GUSTAVSSON (s).....	39
Anf. 46	CARL-JOHAN WILSON (fp) replik.....	42
Anf. 47	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	42
Anf. 48	CARL-JOHAN WILSON (fp) replik.....	43
Anf. 49	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	43
Anf. 50	GUNNAR HÖKMARK (m) replik.....	44
Anf. 51	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	44
Anf. 52	GUNNAR HÖKMARK (m) replik.....	45
Anf. 53	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	45
Anf. 54	TREDJE VICE TALMANNEN	45
Anf. 55	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	46
Anf. 56	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	46
Anf. 57	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	47
Anf. 58	MARIANNE ANDERSSON (c) replik	47
Anf. 59	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	47
Anf. 60	CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik.....	48
Anf. 61	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	48
Anf. 62	CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik.....	48
Anf. 63	ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	48
Anf. 64	FANNY RIZELL (kds).....	49
Anf. 65	CARL-JOHAN WILSON (fp).....	50

Anf. 66 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	50
Anf. 67 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik	51
Anf. 68 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	51
Anf. 69 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik	51
Anf. 70 PETER ERIKSSON (mp) replik	52
Anf. 71 CARL-JOHAN WILSON (fp) replik	52
Anf. 72 PETER ERIKSSON (mp) replik	52
Anf. 73 MARIANNE ANDERSSON (c)	53
Anf. 74 ÅKE GUSTAVSSON (s)	53
Anf. 75 MARIANNE ANDERSSON (c)	54
(Beslut fattades efter 7 §.)	54
6 § Lag om vissa personregister för officiell statistik m.m.	54
Finansutskottets betänkande 1994/95:FiU24	54
(Beslut fattades efter 7 §.)	54
7 § Digitala ljudradiosändningar	54
Konstitutionsutskottets betänkande 1994/95:KU47	54
Anf. 76 NILS FREDRIK AURELIUS (m)	54
Anf. 77 CATARINA RÖNNUNG (s)	55
Anf. 78 NILS FREDRIK AURELIUS (m)	56
Anf. 79 CATARINA RÖNNUNG (s)	57
Anf. 80 NILS FREDRIK AURELIUS (m)	57
Anf. 81 CATARINA RÖNNUNG (s)	57
Beslut	58
KrU26 Den avgiftsfinansierade radio- och TV- verksamheten	58
FiU24 Lag om vissa personregister för officiell statistik m.m.	59
KU47 Digitala ljudradiosändningar	59
8 § Bordläggning	60
9 § Anmälan om frågor	60
1994/95:509 av <i>Ragnhild Pohanka</i> (mp) till statsrådet Leif Blomberg om tidsbegränsade uppehållstillstånd	60
1994/95:510 av <i>Lennart Fremling</i> (fp) till miljöministern om hanteringen av utländska aluminiumburkar	60
1994/95:511 av <i>Carina Moberg</i> (s) till statsrådet Jörgen Andersson om hyresgästers möjlighet att påverka ombygg- nad	60
10 § Kammaren åtskildes kl. 12.59	60

